

SLOVENSKI POROČEVALEC

LETO XII, ŠTEV. 248

Ljubljana, nedelja 21. oktobra 1951

POSAMEZNA ŠTEVILKA 5 DIN

Pred zborovanjem za mir v Zagrebu

Zavarovanje miru že dolgo ni več vprašanje, ki bi zanimalo samo peščico diplomatov, državnikov in tudi vojaških strategov, temveč se je razvilo v tisti problem, za katerega se vsak dan bolj zanima tudi »povprečni«
človek. Razvoj dogodkov je v povojnih letih, žal, krenil po takšni poti, da se je v ljudeh že hudo omajalo upanje, ki je bilo tako vzpodbudajoče sredi strahot in težav, katerih je bila polna zadnja vojna, ko pa je vsakdo (čeprav precej natušeno) veroval, da je »to vojna, ki bo napravila konec vseh drugih vojn«. Prav ta — na vseh koncih sveta in pri veliki večini človeštva — poudarjena misel, da je mir največja vrednota, ki jo je vredno braniti, je postala aksiom vsega delovanja in nehanja poštenih in miroljubnih ljudi, postala je — rekli bi — os, okrog katere se hoče nočes danes suče vse veliko in majhno življenje.

Zato ni nič čudnega, če se je beseda »mir«
spremenila v simbol sedanjega časa, mimo katerega ne morejo niti tisti, ki so jim naravne težnje človeštva deseta briga, ki pa pompozno retorično dan za dnem uporabljajo miroljubna gesla in izrabljajo splošno ljudsko čustvovanje za zakrivanje svojih sebičnih političnih načrtov — pa naj si bodo to bišči nacistični generali, ki se skušajo vživeti v sedanjo »stvarnost«, ali pa drugi, ki tolmarijo vojno kot dovoljeno sredstvo za doseg »velikih«
ciljev.

Prav v današnjem času, ko se »hladna«
vojna nevarno zaostrojuje, je treba iskreno pozdraviti vsako pošteno misel in vsak zrel poskus, da pride miroljubnost in težnja po ohranitvi miru do močnega izraza. Gotovo ni zgolj naključje, če se prav v sedanji napeti dobi slišijo številni glasovi in z njimi vred predlogi, kako in s kakšnimi sredstvi bi se človeštvo lahko zagotovilo mir in s tem odprla pot do nemotenega razvoja in blaginje. Toda ti glasovi in predlogi (mislimo pri tem samo na poštene in iskrene, ne pa na »mironoljubno«
fraserstvo, ki je postalo že vsakdanji privrženec nemirnih propagand) so si večkrat različni: prvič zato, ker prihajajo od ljudi, ki imajo raznovrstna prepričanja, misli in poglede, drugič pa zato, ker jih izražajo privrženci tega ali drugega kulturnega ali socialnega gibanja. Prav zaradi tega so ta mnena večina ozko začrtana, omejena na majhen krog ljudi, ki gledajo na svetovna dogajanja s svojega enostranskega zrišča. Ne glede na vse to pa je vsak tak glas, če je pošten in iskren, vreden poslušanja in upoštevanja, kajti v sklopu z drugimi lahko obilo prispeva, da se vse misli, čustvovanja in težnje združijo v močan tok, ki bo danes ali jutri kos vsaki grožnji, ki bi hotela omajati in streti voljo vsega človeštva po miru in prerezati ni D-moklejevega meča, ki visi nad našim planetom.

Knjževniki in kulturni delavci, znanstveniki in novinarji, gospodarstveniki in verski voditelji, predstavniki javnosti in predstavniki delavskega gibanja, ljudje, ki stoje na čelu narodnega prebujanja v kolonijah, politiki in državniki — skratka čisti tisti, ki so sol in duh svetovnega javnega mnjenja, neštetokrat navajajo svoje misli o ohranitvi miru in o sredstvih za doseg tega velikega in plemenitega cilja. Vsi ti glasovi — močni ali šibki — in vse te ideje — velike ali male — imajo svojo ceno in nepravilno bi bilo dopustiti, da se razgubijo in razpršijo. Združene in povezane med seboj bi lahko v sedanjih razmerah predstavljale trdno jedro, okrog katerega bi se razvil odpor, ki bi zmogel zavrniti vsako potencialno nevarnost, kajti javno mnjenje je danes tista sila, mimo katere ne more niti tisti, ki prezirajo in zapostavljajo mnjenje ljudskih množic.

Vsa sodobna vprašanja: o enakopravnosti narodov, o nevarnosti, ki ga vsebuje pritisk velike države na malo, o težnji po zaslužanju človeka po človeku in države po državi, o pravici narodov po samoodločitvi, o izkoriščanju gospodarskih razlik med razvitimi in nerazvitimi državami, o želji po kolektivni varnosti in udržiteli Organizacije združenih narodov, o zboljanju kulturnih odnosov med narodi, o izmenjavi izkušenj, o boju za osnovne človeške pravice in še vrsta drugih, ki so s temi v neposredni ali posredni zvezi — bi dobila trdnost, če bi vsi tisti, ki z besedo ali peresom, s govorom, nasvetom ali knjigo lahko prispevajo k razčistitvi teh pojmov in k uveljavljenju naprednih težnj človeštva, skupaj podprli boj za ohranitev miru.

Prav zaradi tega bo zborovanje za mir in mednarodno sodelovanje, ki se bo začelo v tork v Zagrebu, velikega mednarodnega pomena, katerega oporeka lahko samo tisti, ki mu ohranitev miru ni tisto osnovno vprašanje, ki je v današnjih svetovnih razmerah poglavite važnosti za vse narode.

Iniciativni odbor za ustanovitev društva LRS za Zedinjene narode priredi ob Dnevu Zedinjenih narodov 24. oktobra ob 20 v Unionski dvorani predavanje o pomenu tega dne. Predaval bo univerzitetni prof. dr. Ivan Tomšič — Vabljeni vsi.

Saborna palača v Zagrebu, kjer bodo zasedali delegati Zbora miru.

Prvi zbor Republiške zveze kmetijskih zadrug

UDELEŽIL SE GA JE TUDI
PREDSEDNIK VLADE
MIHA MARINKO

Upravni odbor Republiške zveze kmetijskih zadrug LR Slovenije je na nedavni seji sklenil, da skliče za soboto in nedeljo dne 20. in 21. oktobra I. redni zbor Republiške zveze kmetijskih zadrug. Tako so se danes v slavnostno okrašenem veliki dvorani hotela »Uniona«
v Ljubljani zbrali številni delegati iz vseh krajev Slovenije, da bi razpravljali o opravljenem delu tako osnovnih zadrug kakor tudi republiške zveze in o svojih bodočih nalogah. Zbor se je udeležilo tudi veliko število zadrugnikov, ki so prišli na I. konferenco zadrugnikov Ljudske republike Slovenije. Ta se bo začela jutri dopoldne. Zborovanje so počastili tudi številni ugledni gostje. Tako so se ga udeležili predsednik Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo vlade LR Slovenije Viktor Avbelj, predsednik Glavnega odbora Zveze sindikatov za Slovenijo Janjo Rudolf, predsednica Republiške zveze pionirjev Ada Krivčeva, direktorji glavnih direktorij za pospeševanje kmetijstva in za združeno kmetijstvo, zastopnik Glavnega združenja zvez FLRJ Tomažević, predsednica Sekcije zadrugnikov pri Glavnem združenju zvez Mara

Rupena, zastopniki republiških zvez kmetijskih zadrug Hrvaške, Srbije, Bosne in Hercegovine, zastopniki zadrugnikov na Koroskem, v Istri in Gorici ter drugi zastopniki raznih političnih organizacij.

Zborovanje je začel predsednik Republiške zveze kmetijskih zadrug Maks Krmelj, ki je pozdravil vse zastopnike in delegate, nato pa prebral predlog dnevnega reda, ki so ga delegati brez pripombe sprejeli. Izvoljeno je bilo 14-člansko delovno predsedstvo, nato pa še verificacijska, volilna in komisija za izdelavo sklepov. Nekaj je zbor takoj prešel k rednemu delu. Kot prvi je podal poročilo o delu kmetijskih zadrug ter o njihovih bodočih nalogah predsednik Maks Krmelj.

Ko se je popoldne zborovanje nadaljevalo, so delegati z največjim navdušenjem pozdravili v svoji sredi predsednika vlade in sekretarja CK KPS Miha Marinko. Prav tako so živo pozdravili ministra za finance Zorana Poljca. Ko se je začela razprava o dopolnilskih poročilih, se je kot prvi priglasi k besedi predsednik vlade tov. Miha Marinko, ki je dejal:

Govor tovariša Mihe Marinka o nalogah kmetijskih zadrug in novih gospodarskih ukrepih

Tovariši in tovarišice zadrugniki! Prišel sem z namenom, da vas pozdravim v imenu vlade in slovenskega političnega vodstva. Želim to priložnost izkoristiti, da dam poudarka važnosti splošnih kmetijskih zadrug, da ne govorim o kmetijskih delovnih združenjih, glede katerih je naše stališče, da jih ohranimo proti vsem razbijanjem, da je zato potrebna vsa naša skrb in da bo itak naša skrajšanja bodočnost pokazala, kako so se vsi temeljito urezali, ki danes na podlagi raznih špekulativnih računov hočejo izstopati iz njih, potem pa bodo želeli nazaj, ker vsa perspektiva kaže, da je možno naše kmetijstvo uspešno razvijati samo na združni osnovi. Zato želim tudi posebi v današnji vašo diskusijo glede nekaterih vprašanj o vlogi kmetijskih zadrug za razvoj naše kmetijske proizvodnje, glede njihove vloge v vsem našem gospodarstvu, glede smeri njihovega razvoja na splošno in še podkrtati nekatere momente glede notranjega delovanja, utrjevanja in gospodarskega prosperiranja zadrug.

Tovariši, kakaj naše zanimanje za kmetijske zadrug?

Kmetijskim zadrugam moramo posvetiti vso našo skrb zato, ker so najuspešnejše sredstvo za dvig naše kmetijske proizvodnje. Zakaj moramo dvigniti in povečati kmetijsko proizvodnjo? Prvič zato, ker je prehrana našega prebivalstva, zlasti nekmetijske, nezadovoljiva, kar je glavna ovira za hitrejši dvig življenjskega standarda vsega našega ljudstva. Za dvig tega standarda pa je osnovni pogoj: hitrejša industrializacija naše države in mehanizacija vse naše proizvodnje ne le v industriji, gradbeništvu, marveč tudi v kmetijstvu. Standarda ne moremo dvigniti, če si moramo še od tega malega, kar proizvedemo, odtrgavati od ust zato, da investiramo v kapitalno graditev naše industrije, če nismo v stanju povečati izvoza za hitrejšo in večjo nabavo industrijske opreme iz tujine. In mehanizacija za vso našo proizvodnjo, torej tudi za kmetijsko, da ne govorimo o tem, kako nam je povečan izvoz potreben tudi za nabavo cele vrste potrošnega blaga, kolonialnega blaga, ki ga naša zemlja ne more dati, in potrošnih predmetov industrijske proizvodnje, ki jih danes še ne moremo proizvajati.

Mi že danes izvažamo maksimum, kar zmora naša ekstraktivna in predelovalna industrija. Naši investicijski plani v industriji so čvrsto zasnovani na tem, da povečamo izvoz industrijske proizvodnje. Ali to se preko realnih možnosti ne morejo ustvarjati čudeži. Nasprotno, Izvoz lesa se mora zmanjšati, ker izčrpa naše naravno bogastvo v lesu, zato se moramo tudi tu usmeriti k povečanju lesne predelovalne industrije in stremeti, da se uveljavimo na zunanjem trgu s finalnimi proizvodi naše lesne industrije, kar se nam po devizni vredno-

sti mnogo bolj izplača, kakor izvažati surov les ali proizvode naše žagarije. Kmetijskih pridelkov izvažamo danes neprimerno malo, kakor pa jih je izvažala stara Jugoslavija. To pa ne zaradi tega, ker bi bila prej večja produktivnost v kmetijstvu kakor je danes, marveč na račun lastne potrošnje kmetijskih dobrin. V starem kapitalističnem sistemu sta lahko delavec in kmet neprimerno manj trošila kakor danes. Danes se je obično povečalo število delavcev — torej kmetijsko neproduktivnih, razen tega pa kmetje povprečno več pridre kmetijskih pridelkov za lastno potrošnjo. Te slednje ugotovitve pa ni treba vzeti kot očitke, ker ni naš cilj zmanjšati življenjski standard našega kmeta na predvojni nivo. Zato moramo odločno zavračati tista primitivna poljovanja, ki menijo, da je kmetovalcu dovolj, če prehrani sam sebe, četudi s primitivnim nerentabilnim obdelovanjem zemlje. Prav tako moramo zavrniti tiste samozadovoljne sodbe slovenskega kmeta, ki meni, da je njegova produktivnost na zadostni višini, da mu relativne višje intenzivnosti v obdelovanju zemlje ni treba povečevati. Brez dvoma drži, da v našem povprečju ni kaj očitati na marljivosti in tudi umnem kmetovanju ob današnjih razpoložljivih sredstvih, ob pretežno ročnem delu in drobnih posestih večini naših kmetov, četudi so močne spekulativne tendence, ki mnoge kmetje zadržujejo v zanemarjanju proizvodnje. Toda takšen način proizvodnje ne more biti zdrava osnova razvoja ekonomskega in splošnega blaginjskega.

Danes je težko govoriti o kakem pomembnem napredovanju kmetijske proizvodnje, kolikor je mestoma storižen napredek, opažamo drugod zanemarjanje, izvirajoče iz tržne spekulac-

Zadrugna delegacija iz Smarja pri Ljubljani

Angleži pošiljajo vedno nove okrepiteve na sueško področje

Izredno stanje v Kairu — Anglija zvrča odgovornost za škodo na egiptovski vlado in bo zahtevala odškodnino — Solidarnost Sirije s Egiptom

Kairo, 20. okt. (Un. Pr.). Egiptovska vlada je danes razglasila izredno stanje v Kairu, da bi preprečila ponavljanje protibritanskih gredov.

Britanske okrepiteve še vedno pošiljajo na območje Sueškega prečopa. Tako so včeraj v Port Saidu zbrali 2500 britanskih vojakov in avstrijskih in jih potem s tovornimi avtomobili prepeljali v različna britanska taborišča na območju prečopa. Razen tega so prišli včeraj v južni del Sueškega prečopa štirje britanski rušilci iz Adena.

Britanski veleposlanik v Kairu, Ralph Stevenson, je včeraj izročil egiptovski vladi noto, v kateri zvrča odgovornost za škodo, prizadeto britanskemu premoženju ob demonstracijah v Egiptu, na egiptovsko vlado, ker ni znala poskrbeti za red. Noto navede opisuje škodo, prizadeto britanskim napravam in premoženju britanskim državljanom. Na koncu je rečeno, da si britanska vlada pridržuje pravico, zahtevati odškodnino za prizadeto škodo.

Danes je prišel v Egipt pakistanski zunanji minister Zafrullah Khan, ki je na poti iz New Yorka v Karaci. Imel je krajši razgovor z egiptovskim zunanjim ministrom Saleh el Din pašo, nato pa je na vprašanje časnika rekel, da se strinja z ukrepi, ki jih je storila egiptovska vlada v sporu z Veliko Britanijo.

Sudanski generalni guverner je sklical zasedanje sudanske zakonodajne skupščine za 25. oktober, tako da se bo zasedanje začelo 10 dni prej, kot je bilo določeno. Skupščina bo obravnavala položaj, ki je nastal zaradi odpovedi anglo-egiptovske pogodbe iz leta 1936 in sporazuma o kondominiju v Sudanu iz leta 1939.

V Damasku so se v petek opolnomočeni v mošaji Omejadov, ki se jih je udeležilo več desetisoč muslimanov, spremenili v politične demonstracije, pri katerih so lemonstranti izrazili svojo solidar-

nost z bojem Egipta zoper Britance. V Siriji in Egiptu je zelo razširjeno mnenje, da tako dolgo ne bo prišlo do sodelovanja z Zahodom, dokler ne bodo rešena poreda vprašanja arabskih držav. Sem spada tudi ureditve vprašanja palestinskih beguncev.

Sprejem pri maršalu Titu

Preddržavni zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz-Tito je sprejel včeraj popoldne g. Leona Hamona, člana senata republike Francije.

Tudi zagovorniki potrjujejo vehunsko in sabotersko krivdo svojih varovancev

Pred okrožnim sodiščem v Beogradu so med nadaljevanjem razprave o oboženih 14 sovjetskih vojunov in saboterjev govorili zagovorniki oboženec, ki so po večini potrjevali navedbe obožnice ter svoje kliente priporočali za milošjske kazni samo zaradi tega, ker so izvrševali svoja vojunška in druga naročila, dokazana z obtožnico, zaradi tega, ker so bili pod pritiskom najrazličnejših groženj svojih vojunških šefov in organizatorjev. Vsi govorji zagovornikov pa o poudarjali, da je ves proces lokalni vojunski organizaciji sovjetske vojunstva, ki se je začelo razpletati že leta 1944 in je vlovilo v svojo mrežo ljudi slabega značaja.

Pred razpravo proti beneški četi bivših partizanov

Trst, 20. okt. (Tanjug). Italijanski državni tožilec v Vidmu je izjavil, da bo imela obtožnica zoper pripadnike bivše partizanske beneške čete morda širši značaj kot obtožnica zoper skupino bivših partizanov garibaldincev, ki so sedaj pred sodiščem v Lucci blizu Florencia. Na seznamu je 33 bivših partizanov pripadnikov beneške čete, zoper katere nameravajo začeti sodno obravnavo z očitnim namenom, da bi antifašistično partizansko dejavnost v Beneški Sloveniji prikazali kot zlo-

čin proti nedotakljivosti, neodvisnosti in enotnosti italijanske države. Partizanska dejavnost v Beneški Sloveniji je začela že leta 1942, dočim je dobila širok razmah po zlomu fašistične Italije in okupacije s strani Nemcev. Tedaj je bil ustanovljen tudi beneški bataljon. Samo v eni borbi, ki jo je vodil ta bataljon, je padlo 35 Nemcev. Pozimi leta 1943—1944 je bil beneški bataljon reorganiziran ter je dobil naziv beneška četa, ki se je borila v sestavi soške divizije pod poveljstvom IX. korpusa NOV.

Intenzivnost kmetijske proizvodnje in misli, da kmetijske proizvodnje v Sloveniji ni moči povečati. Samo pogled na napredne dežele, Nizozemska ima 21%, kmetijskega prebivalstva in slabo tretjino več agrarne zemlje kakor sama Slovenija, s katere pa se prehranjuje 10 milijonov prebivalcev. Podobno ima Danska 24%, kmetijskega prebivalstva, prehranjuje pa vse ostalo prebivalstvo. Obe imata pa poleg tega velik izvoz agrarnih pridelkov. V Danski predstavljajo agrarni proizvodi dve tretjini vsega izvoza.

Navajam te primere, ker so zares impresivni — poučni, ker te dežele zares predstavljajo višek tega, kar se s smotnim gospodarjenjem da dobiti iz zemlje. Za njimi je še ogromno drugih dežel, ki so pred nami. Jugoslavija pa je na splošno znana kot zaostala v rentabilnosti kmetijske proizvodnje. Sovjetskih kolhozov pa v nikakoli ne moremo jemati za primer, ker je tam izrazito ekstenzivno obdelovanje zemlje, kjer je produktivnost poljedelstva kljub vsej mehanizaciji nizka in je sistem v kolhozih enak sistemu birokratsko centralističnega upravljanja v državni oblasti in v gospodarstvu, kjer kmetovalci nimajo besede pri upravljanju, ne čutijo ne zemlje in proizvodnje kot svoje, ker so reducirani na navadne najemne delavce kakor v kapitalističnem gospodarstvu, kjer ni sence o kakem demokratičnem upravljanju po samih proizvajalcih.

Ce pa navajam primere dežel res naprednega kmetijstva, s tem ne mislim, da posnemamo tudi način, kako so tam prišli do takega naprednega kmetijstva. Ta način sam je, prav tako kakor sovjetski, povsem tuj sovjetskim namenom in ciljem naše ljudske demokratične skupnosti. To je način kapitalističnega obuboževanja kmetovalca z zadolževanjem, brutalno propadanje drobnih samostojnih proizvajalcev, ki je bilo rezultat kapitalističnega procesa industrializacije, ki jih država ni omogočila nastajanja kapitalističnih velepososti s kapitalističnimi izkoriščevalci na eni in izkoriščanimi poljedelskimi delavci na drugi strani.

Naši socialistični nameni so, da tudi v kmetijstvu gremo k napredku, dvigu produktivnosti dela — in s tem k blagostanju delovnega človeka — z vzburjanjem zavesti samega kmetovalca, da gre na pot vzajemne pomoči v kmetovanju, na pot zavestnega sodelovanja v demokratičnem upravljanju kmetijskemu gospodarstvu.

V ta namen nam ne bo odveč vsak trud, da z besedo in dejanji preprečimo našega delovnega kmeta, da gre na to pot naprednega in racionalnega kmetijstva. Na tem področju je vsem našim političnim organizacijam, t. j. partijskim in frontnim, ena izmed njihovih glavnih nalog, organizacijo v kmetijstvu podožljivo za prvenstveno nalogo, posvetiti vse svoje sile, da s svojim agitacijsko propagandnim delom — članj sami pa z vzornim praktičnim delom — pomagajo na gospodarski ureditvi naših kmet. zadrug.

VREME

VREMENSKO POROČILO
HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje 20. oktobra ob 7. Nad zahodno in Srednjo Evropo se gradi mogoče zračnega pritiska, ki bo tekom dneva spoji Azorsko in Rusko področje visokega zračnega tlaka. Na hitri razkroj tega se nastajajočega mostu bo vplivala hladna fronta Islandske depresije, pod vplivom katere bodo vdrl v srednjo Evropo hladne zračne mase.

Danes jutraj je vladalo v Sloveniji sončno vreme z menjajočo oblačnostjo in rahlim dežjem v Ajdovščini. Najnižja temperatura je bila 10°C na Jezerskem in v Planici.

Zračni pritisk je znašal danes ob 7 v Ljubljani 763,5 mm, pritisk rahlo naraščal, temperatura zraka 6,9°C, najnižja temperatura 6,5°C, relativna vlaga 95%, nebo oblačno 7/8, vidljivost 700 m.

Napoved za nedeljo. Sončno s spreminljivo, oziroma naraščajočo oblačnostjo v popoldanskih urah. Temperatura brez spremembe.

Izjava ministra Milentija Popovića o ukrepih za stabilizacijo našega gospodarstva

Ukrepi za neposredno uvedbo novega gospodarskega sistema in ustrezajočega sistema nagrajevanja v gospodarstvu, ki so bili najprej predvideni za 1. november, so odloženi, medtem pa je treba izvršiti vse potrebne priprave, da bodo ti ukrepi začeli veljati v začetku novega planskega leta.

Temeljne postavke tega novega sistema, obsežne v osnutkih zakonov in uredb, ki so bili predloženi javnosti zaradi razpravljanja, so jasne. Vendar pa je treba številne krinkretne podobnosti še nadalje proučevati, da bi začel novi sistem delovati brez velikih motenj. Iz tega razlogov je bila zadeva odložena. Vendar pa to ne pomeni, da bi bilo treba zaradi tega ustaviti ali zavleči delo glede teh vprašanj. Ravno nasprotno; v istem času je treba tudi v prihodnje nadaljevati delo. Predvsem je treba v podjetjih na podlagi dosedanjega dela preurediti, kako bi delavce najpravišnje nagrajevali in kako bi bilo podjetje najbolje organizirano glede na novi sistem nagrajevanja. Spremembe predlaganih uredb so na splošno tako zamisljene, da bi delovni kolektivji ter njihovi delavski svetovi in upravni odbori dobili večje pravice in bolj proste roke pri razdeljevanju plačnega fonda podjetja.

Za novi gospodarski sistem sta značilni dve stvari: ločitev gospodarskega organiziranja od državne uprave ter njegovo samostojno in svobodno delovanje, seveda le v okviru proporcij, planiranih v državnem planu, in pod stalnim nadzorom državnih organov, ki nastopajo v tej svoji funkciji v imenu celotne družbene skupnosti. Druga značilnost je samostojnost podjetja, kot neposrednega proizvajalca blaga, tako da stopa podjetje s svojimi izdelki neposredno na trg, ki je prost. Razumljivo je, da vsega tega ni mogoče uresničiti takoj, temveč le postopno. Vendar pa morajo biti z začetkom novega planskega leta opravljene bistvene spremembe v tem duhu.

Takšen gospodarski sistem terja za neslajšive in nadrobneje izbalansirano gospodarstvo v njegovih osnovnih bilansih in na tej podlagi stabiliziran proti trgu. V novem sistemu, v katerem podjetje neposredno in samostojno deluje, je družbena povezanost celotnega gospodarstva v socialistično gospodarsko celoto dana v državnem planu (ki je v prvi vrsti plan gospodarskih proporcij). Toda ta podjetja se v svojem konkretnem vsakdanjem življenju povezujejo v družbeno gospodarsko celoto na podlagi delovanja ekonomskih zakonov prostega trga, in sicer v okviru planiranih proporcij. Administrativni ukrepi morajo tu čimprej izginiti, če nečemo še nadalje zavirati dela podjetij. Takšno povezovalje pa je lahko normalno in koristno za gospodarstvo kot celoto in za družbo samo v okviru stabilizirane trga, ki ne pozna nenormalnih skokov in presenečenja pri cenah in ki ne pozna ekonomske nepotrebnosti in škodljivih odstopanj pri cenah posameznih izdelkov. Če tega ni, je potrebno, da v tem primeru celo na novi način organizirana državna podjetja postanejo nosilci spekulacije — ker tako terja samo življenje — ves gospodarski sistem pa postane domovljivi. Ker pa tega ne smemo dopustiti, bi to pomenilo, da bi se morali vrnati k administrativnemu gospodarstvu, k birokratizmu, kar bi na današnji stopnji razvoja brez dvoma pomenilo zelo velik korak nazaj.

Zaradi tega je boj za nadaljnjo stabilizacijo odnosov na trgu nujen pogoj za prehod na novi sistem in trenutno osrednja naloga gospodarstva.

Za gospodarske ukrepe, ki so v zvezi s tem problemom, ni treba, da bi morali čakati na začetek novega planskega leta. Nasprotno, ti ukrepi so nujni in bodo zato uvedeni do 1. novembra, vsaj najpomembnejši izmed njih.

Stabilnost gospodarstva je v prvi vrsti odvisna od izbalansiranih odnosov pri razdeljevanju narodnega dohodka na družbene fonde, investicije in potrošnjo, to pa bo zagotovljeno v družbenih planih za leto 1952. Nekateri ukrepi, ki naj to omogočijo, so bili že v tem letu izdani, treba pa jih bo tudi še nadalje izdajati. Skrajšanje fronte investicij je bilo napravljeno že v tem letu. Program, ki naj velja za prihodnje leto, pa je še ožji in je skladen skoraj izključno na dograditve temeljnih in ključnih objektov v proizvodnji. Druga področja morajo biti bistveno skrajšana ali pa celo izločena iz planov za prihodnje leto. Vendar pa niže od tega ne smemo iti, ker bi bila s tem onemogočena rešitev naših temeljnih gospodarskih problemov, onemogočena bi bila popolna stabilizacija notranjih gospodarskih odnosov in bi izgubili možnost rešitve zlobojstva življenjske ravni v poznejših letih. S tem bi bilo prav tako resno prizadeta tudi popolna ureditev in stabilizacija naših zunanjih ekonomskih odnosov. Pomembnost tega vprašanja je tovarši Tito že večkrat poudaril v svojih govorih.

Prav tako se morajo zmanjšati tudi davjate za razne družbene fonde. Pri nas je najprej obstojal sistem nakaznice, ki so bile razdeljene vsemu mestnemu prebivalstvu. Smisel nakaznic in točk je bil racionirati, pravico do nakupa določene količine blaga. Noto so bile nakaznice spremenjene v bone ter so s tem bistveno spremenile svojo vsebino. Kot bono so le-te predvsem postale sposobne za nakup, postale so kupna moč tistih, ki imajo bono. Ko so bile nakaznice in točke zamenjane v bone vsem, ki so jih prejimali, je država obremenila družbene fonde ter plačala bone tudi tistim, ki nimajo pravice do njih. Kajti do bona kot plačilnega sredstva imajo pravico tisti, ki so v delovnem odnosu in pri katerih pomeni bono sestavni del plače. Kolikor smo doslej vendarle obdržali te bone smo to storili zato, da bi omilili posledice suše in zaščitili standard. Toda sedaj tudi teh razlogov ni

več in zato bodo ti boni ukinjeni za tiste, ki niso v delovnem odnosu ali se ne morejo smatrati kot osebe v delovnem odnosu. Tudi druge vrste in oblike družbenih fondov morajo biti zmanjšane in spravljene v sklad z možnostmi države.

Toda kljub izbalansiranim osnovnim odnosom je nujno, da napravimo nadaljnje ukrepe za stabilizacijo samega trga.

To stabilizacijo moramo izvajati v osnovi pri istem obsegu blagovnih fondih kakor v letu 1951 ob spreminjenem asortimentu blaga (da bi se izognili občutljivi grobosti v pomankanju nekaterih blaga in v cenah). Potemtakem se mora stabilizacija izvajati tudi pri enakem plačnem fondu. Ne moremo računati z večjimi blagovnimi fondmi. Naše gospodarstvo je izredno obremenjeno z izdatki za narodno obrambo. Toda ti so nujni ter v današnjem položaju ne spreminljivi.

Pomoč, ki jo dobivamo od ZDA, Velike Britanije in Francije, samo z majhnim delom razbremenjuje te izdatke. Toda kljub temu nimamo večjih blagovnih fondov. Ob večjem plačnem fondu ni možna stabilizacija, če je blagovni fond isti, ker bi to dvignilo predvsem cene kmetijskim pridelkom, za tem pa tudi ostale cene, poglabilo neorazmerje v cenah in povzročilo tendence k inflaciji. Od tega bi imeli ne le neurejene odnose na trgu in bi bili neprimerni za novi gospodarski sistem, temveč bi bil tudi standard občutno in dolgotrajno prizadet. Seveda kolikor bomo razpolagali z večjimi blagovnimi fondmi in v kolikor bo na podlagi tega pozneje mogoče zboljšati standard, se to ne bo očitovalo v povečanju plač in kupnih fondov, temveč v znižanju cen na trgu.

Ker so blagovni in kupni fond ostali v bistvu isti (ob spreminjenem asortimentu — zlasti za vas) ne gre pri vseh teh ukrepih niti za povečanje, niti za zmanjšanje življenjskega standarda, temveč gre za to, da se znorjati iste celotne potrošnje izvrši drugačen razpored potrošnje, gospodarsko bolj logičen in normalen, bolj zdrav in pravičen. Z drugimi besedami gre za spremembe v strukturi potrošnega fonda in na podlagi tega za pravično razdelitev med vasio in mestom ter med delovnimi ljudmi znotraj mesta in znotraj vasi. Prav tako gre tudi za to, da z gospodarskimi ukrepi zatremo spekulacijo tako v mestu kakor na vasi. Stvar je v tem, da lahko sedaj na prostem trgu spekulantski elementi izkoriščajo razne ugodnosti, ki so bile svojčas dane v interesu delovnih ljudi. Sedaj, ko jih zlorabljajo spekulantski elementi, pa te ugodnosti prenehajo biti ukrepi za zaščito delovnih ljudi in postanejo škodljivi ne le za gospodarstvo v celoti, temveč tudi za življenjski standard. Tako je n. pr. z nižjimi prevoznimi tarifami.

Vendar pa so ti ukrepi nujni ne samo iz omenjenih vzrokov, ampak tudi zaradi tega, ker bo ekonomsko normalnejši razpored potrošnje ustvaril bolj zdrav odnos na trgu, bolj zdrave pogoje za trg in za obtoč denarja in bo s tem resnično pripomogel k nadaljnji stabilizaciji gospodarstva. Pri tem mora nujno in neogibno priti do določenih skrajšanj standarda prebivalstva v mestu s perspektivo, da bo to v kratkem nadomeščeno s padcem cen. Toda brez teh skrajšanj ni mogoče uresničiti zaželenega cilja in ni mogoče doseči uspešne stabilizacije.

V lanskem in letošnjem letu smo izdali številne ukrepe za stabilizacijo. Najpomembnejši ukrep je uvedba prostega prometa industrijskega blaga in zvišanje cene tega blaga do tiste stopnje, ki je ob danem stanju ustrezala kmetijskim cenam. Na tej podlagi (ob enem z drugimi manj pomembnimi ukrepi) smo zaznamovali deflacijo denarja, pritisk na cene, znižanje kmetijskih cen in občutno stabilizacijo teh cen. To so bili zares pomembni uspehi. Vse te operacije so bile opravljene, ne da bi bil v tem razdobju padel povprečni življenjski standard. Po statističnih podatkih je v zadnjih mesecih celo nekoliko boljše. Vzrok za to so ukrepi, ki smo jih izdajali za stabilizacijo, seveda s pogojem, da je letina kmetijskih pridelkov normalna. Vendar pa vse to še ne zadošča. Potrebno so še nadaljnji ukrepi, da bi pripeljali proces stabilizacije do takšne stopnje, da bomo imeli prihodnje leto urejene razmere, ki bodo omogočile prehod k novemu gospodarskemu sistemu k prostem trgu.

Najpomembnejši ukrep je povečanje tarif v prometu in pri vseh vrstah storitev, vsehstih komunalne. Nizke tarife in storitve so trenutno najslabši pojav na trgu. Ne samo, da omogočajo spekulacijo, ampak sproščajo tudi velike proste kupne fonde za trg s kmetijskim blagom, nenormalno zvišujejo cene kmetijskih pridelkov, ustvarjajo ekonomsko nekoristne odnose med kmetijskimi in industrijskimi cenami (vsevišči tudi cene za storitve), onemogočajo prosti trg s tem blagom, puščajo gnojno žarišče, ki je vir inflacionističnih tendenc, ter nas potiskajo nazaj ter silijo k temu, da še nadalje obdržimo administrativne ukrepe v gospodarstvu. S povečanjem cen storitev do stopnje, ki je ekonomsko nujna, se zmanjšuje prosti kupni fond, v zvezi s tem pa se stabilizira prosti trg kmetijskega blaga in je mogoče iti še naprej k odpravi administrativnega odkupa (odkup masti je že odpravljen).

Cene kmetijskih pridelkov bodo padle, dokler ne bodo prišle na normalno stopnjo. V skladu s tem se bodo zniževale v ustrežajočem razmerju tudi cene industrijskih izdelkov. S tem dosežemo stabilizacijo na nižji stopnji ob nadaljnjem jemanju denarja iz obtoka. Takšna stabilizacija je koristna, tako za notranje ekonomske odnose, kakor tudi za nadaljnje poslovne in zunanje ekonomske odnose.

Cene in tarife bodo zvišane v vseh panogah prometa, pri poštnih storitvah, pri razsvetljavi, vod, kinematografskih in gledaliških predstavah in podobno. Najemina za stanovanja bo ostala ista. Če bo morda treba zaradi normalnega vzdrževanja sedanjega stanovanjskega fonda zvišati najemnine, bodo delovni ljudje, ki plačujejo najemnine, dobili nadomestilo in torej to ne bo imelo nobenega vpliva na odnose na trgu, ne na proračun posameznikov, tudi samo začasno ne. Prav tako bomo pri kurjavi obdržali stari režim in bodo cene ostale iste, da ne bi zdaj pred zmoto prišlo do nezaželenih motenj v preskrbi s to važno potrebstino.

Drugi ukrep je zamenjava živilskih bonov za svobodni denar v nominalni vrednosti. S tem dobimo prosti trg s kmetijskim pridelki (izvzemši to, kar je še nadalje ostalo v obveznem odkupu) ter normalnejše in bolj zdrave pogoje za kmetijsko pridelovanje (v vseh sektorjih proizvodnje, državnem, združenem in individualnem — kmetkem). Ker pa popolnoma prosti trg skriva v sebi večje nevarnosti za motnje in skoke cen, je to zvišanje tarif in cen za storitve nujen in poglavit gospodarski ukrep. Vendar pa bodo industrijski boni še nadalje ostali v uporabi kot ukrep za zavarovanje trga za kmetijske pridelke, pri čemer jih bodo dobivale samo tiste kategorije, ki so v delovnem odnosu.

Tretja skupina ukrepov je znižanje cen, in sicer pri sladkorju na 175 din in pri masti na 270 din. Cena masti se za enkrat zniža samo na 270 din, v kratkem pa bo ta cena še nadalje znižana s tendenco, da se stabilizira pri 200 din. Ker zaradi lanske suše trenutno še ne pridobivamo z adosti masti, je vlada sklenila, da bomo potrebne količine masti uvažali. Zaradi tega je čisto odveč nervoza, ki jo kažejo potrošniki, ker se nikomur ni treba vznemirjati, saj imamo masti dovolj, cena pa bo še nadalje padala. Z zniževanjem cen za te predmete bo omogočeno še nadaljnje padanje cen tudi za druge kmetijske pridelke. Količina bonov, ki bodo spremenjeni v denar, bo zmanjšana za toliko, kolikor zniža znižanje cene za sladkor in mast.

Prav tako bodo znižane cene za tobak za 25%, za tekstilije pa povprečno za 10%, pri čemer ne bo prišlo do zmanjšanja količine industrijskih bonov.

S tem bo nadomeščen del izgube pri uslugah. Prav tako bodo tudi kmetje ceneje kupovali to za njih važno blago. S tem ukrepom dobivajo potrošniki letno pri tekstilnem blagu 12 milijard, pri tobaku pa 8,7 milijard. Znižanje cen industrijskega blaga bo v sedanjih pogojih dalje ugodno vplivalo na padec kmetijskih cen. Toda nadaljnji padec cen industrijskega blaga bo pri istih blagovnih fondih (za sedaj morajo ostati isti) odvisen od padca cen kmetijskih pridelkov.

Navzle temu, da so cene kmetijskim pridelkom padle, je njihova raven še vedno visoka nasproti temu, kar bi bilo normalno. Zaradi tega so tudi cene industrijskega blaga še vedno tako visoke. Naša gospodarska politika mora iti za tem, da zniža celotno raven cen (najprej kmetijskih, nato pa industrijskih). V prvi periodi smo morali znatno dvigniti industrijske cene, da bi ustvarili normalne odnose s kmetijskimi cenami. Sedaj pa je problem v zniževanju skupne ravni cen, v ustvarjanju nadaljnjih pogojev za deflacijo, za zmanjšanje obtoka in za progresivno povečanje vrednosti dinarja. To pomeni, da je mogoče standard dalje popraviti samo z zniževanjem cen na trgu, najprej s stabilizacijo, nato pa (posebno v zvezi z novim sistemom) z znižanjem proizvodnih stroškov, z zboljšanjem dela v proizvodnji in z varčevanjem v vseh oblikah, razen tega pa z nadaljnjim zviševanjem proizvodnje in blagovnih fondov posebej glede na dokončanje ključnih objektov. Z zviševanjem plač v naših sedanjih pogojih ne bi bilo doseženo nič. Dokler cene na tržišču ne padejo, bo življenjski standard začasno nekoliko prizadet. Toda brez tega ni mogoče izvesti nadaljnjih ukrepov. Delovni ljudje naj ne bodo vznemirjeni, ker bo to v kratkem povrnjeno. Razen tega bodo ustvarjeni pogoji za normalnejšo in rednejšo preskrbo.

S priznanjem otroške doklade bo doseženo to, da družine s več otroki tudi sedaj ne bodo prizadete, v nadaljnjem poteku pa bo njihov položaj še boljše.

Nadaljnji ukrep je odprava bonov. Z industrijskimi in živilskimi boni je država zagotavljala kupne fonde tudi tistim osebam, ki niso v delovnem odnosu s njo in niso niti upokojenici, invalidi ali osebe, ki dobivajo socialno podporo. Letno znaša to 28 milijonov dinarjev, kar prejema 1.400.000 oseb. Če prej smo povedali, kako je od tega prišlo. Sedaj se to stanje mora spremeniti in zato bodo dobivale industrijske bone in pravico do zamenjave živilskih bonov v denar samo tiste osebe, ki so v delovnem odnosu z državo ali državnim podjetjem, in sicer kot dodatek k plači. Te davjate bodo veljale tako dolgo, dokler se na eni strani z novim plačilnim sistemom dokončno ne rešijo plače in dokler se na drugi strani z navedenimi ukrepi ne doseže stabilizacija in ne izvede določen padec cen. Industrijski boni kot dodatek k plači bo ostal tudi po prvem januarju, dokler proces stabilizacije ne bo definitivno končan. Delavci in uslužbenci pri družbenih organizacijah in združenih bodo te davjate dobivali na ta način, da jih bodo izplačevale njihove organizacije.

Privatni delodajalci pa bodo dolžni isto plačevati tistim osebam, ki so v delovnem odnosu s njim. Upokojenici, invalidi in osebe, ki prejemale podporo od države kot žrtve fašističnega terorja ali na neki drugi podlagi, bodo v na-

Prvi zbor Republiške zveze kmetijskih zadrug

(Nadaljevanje s 1. strani)

predvsem šla na račun povečanja stanarine, prometnih in komunalnih uslug in podobno, predvsem zato, da bi se osrednji fond osvobodili potrebe po budgetnem subvencioniranju in osrednjih planskih investicijah za obnovo in gradnjo stanovanj, komunalnih naprav, prometa, da bi se vse te družbene gospodarske institucije mogle postaviti na lastne ekonomske osnove vzdrževanja in obnove ter decentralizirale s tem, da bi skrb nad njimi prevzeli lokalni činitelji ob čim neposrednejši kontroli in soodgovornosti neposrednih potrošnikov oziroma zainteresiranih.

Ob tej delni korekturi plač se bo bistveno spremenila struktura potrošnega fonda, ki bo nujno izsilila znižanje cen prehranbenim in drugim industrijskim potrošnim artiklom.

Poleg vseh dosedanjih ukrepov za stabiliziranje blagovnih denarnih odnosov, zmanjševanje obtoka denarja z začasno umetno vzdrževanjem višjih cenami industrijskega blaga, ki jim je posredno namen, da se doseže znižanje cen prehranbenih artiklov in drugo, se te dni še pred uvedbo novega plačilnega sistema uvaja zvišanje cen prometnih in komunalnih uslug, ki pomeni trenutno znižanje kupne moči delavcev in nameščencev, z izključnim namenom, da

se prepreči tendenca zviševanja cen prehranbenim artiklom, ki prevladuje pri tistih artiklih, pri katerih privatni proizvajalec se zadržuje monopolni položaj. Ta ukrep je brez dvoma težak, ker pomeni trenutno žrtve delavca in nameščencev, ki pa mora v kratkem roditi pozitivne sadove — znižanje cen kmetijskim pridelkom, za tem pa tudi industrijskemu blagu. To je v nekem smislu tudi cena, ki jo morata plačati delavec in nameščenev v tem prehodu na pristo izmenjavo blaga, v katerem bo onemogočena ekonomska osnova spekulacije in monopolnega diktiranja cen s strani spekulantskih kmetov. (Naj tu mimogrede omenim spekulativne tendence kmetov s krompirjem. — Krompir kmetje zadržujejo, da bi kasneje ceno dvignili. Ekonomski ukrepi so taki, da bodo posledice za tistega kmeta, ki zadržuje sedaj krompir, da bi ga spomladaj dražje prodal, take, da se bo tak kmet silno urezal, najbolje pa bo napravil tisti, ki bo spravil krompir čim prej na trg.)

Iz tega vidite, tovariši združniki, zakaj toliko vztrajamo na potrebi zvišanja kmetijske proizvodnje, za katero smatramo, da jo je najlažje doseči s pomočjo združnega sodelovanja. Ka-

kor vidite, spekulacija s kmetijskimi pridelki kot sredstvo za bogatenje na račun izkoriščanja delavca in nameščencev postaja vse bolj ekonomsko nemogoča.

Moramo jo onemogočiti, ker je v našem socialističnem družbenem sistemu tuje telo. Solidna baza in vir blagostanja je edino povečevanje proizvodnje ob iskanih poti in načina za zmanjšanje produkcijskih stroškov. Denarna količina zasluzka ni merilo, kakšna je naša eksistenca, če ta količina ni v razmerju s količino razpoložljivega blaga. Samo po ustvarjenih in razpoložljivih dobrinah se lahko meri naš gnotni položaj. Več blaga, proizvedenega po nižjih proizvodnih stroških — nižje bodo cene in višji življenjski standard. Toda nizke proizvodne stroške moramo realizirati ne samo v industriji, marveč tudi v kmetijstvu.

Pri tem pa niti zdaleč ne zahtevamo, naj kmetijski sektor daje v skupni fond isto mero akumulacije — (ali če hočete dobička) — kakor jo daje industrijski sektor. Kmetijstvo naj daje samo več proizvodov po nižjih produkcijskih stroških.

Vzemimo celo sledeče. Tu se je govorilo o vprašanju kreditiranja združ s strani države. Jaz pa sem prej govoril o naši politiki zmanjšanja obtoka denarja, ker ta denar pritiska na naše blagovne fonde. Če bi odvisen denar, prihranki kmetov, šel v hranilne vloge in bi šel trzni dobiček združ na vnov. cenih pridelkih kmetov v investicije za razvoj in dvig kmetijske proizvodnje, se ne bi s sirani naše gospodarske politike v taki meri postavljala potreba po zmanjšanju obtoka denarja, niti ne z vaše strani toliko potreba po državnem kreditiranju združ.

Iz gospodarske bilance v poročilu Republiške zveze sledi tudi pasiva, ki je nastala iz objektivnih razlogov največja iz subjektivnih razlogov. Nikakor nima naša skupnost nobenega interesa, da kreditira take zadruge, ki niso sposobne, ne znajo ali nisoje izkoristiti kredita tako, da razvijejo in dvignejo kmetijsko proizvodnjo, da se gospodarsko utrdijo kot proizvodni faktor, da o kreditih takim združam, kjer so se vsrile povere, niti ne govorim.

Gotovo je, da je pri 200.000 članih naših kmetijskih združ toliko odvisnega denarja, ki mrtev leži v skrinjah, oziroma da kmetijske zadruge lahko napravijo toliko trgovskega dobička, če bi samo polovico tega denarja hotele porabiti za investicije, ki bi pravele gotovo zadostovale za nabavo investicijskega materiala in kritje stroškov dela. Tu tovariši leže zlate rezerve. Sem se je treba tudi osredotočiti. Pri tem pa ne rečem, da bi v tem ali onem primeru oblast ne imela interesa kreditirati. Morda bo treba povzeti tudi še druge, podobne ukrepe na ta ali oni način, kakšne uredbe o skladih za obnovo gozdov, ki daje za drugam možnost izdatnih sredstev za zavarovanje in obnovo gozdov, da bi se ustvarili skladi za razvoj tudi drugih panog našega kmetijstva.

Tovariši združniki! Vsak, kdor me je v mojem izjavljanju prav razumel, ne bo mogel iz njega zaključiti drugega, kakor da želimo kmetu samo dobro, da mu svetujemo pot, ki kdina vodi k solidnemu blagostanju kmetov, valca samega in v skupno blaginjo naše socialistične skupnosti, za sovražnike te skupnosti pa itak vemo, da ne bodo prenehali z rovarjenjem, dokler so še kalni, ki jim nasledajo. Naša splošna skrb mora biti, da siehernega kmeta osvobodimo zmoti in vpliva teh sovražnikov naše domovine in našega delovnega človeka.

Zivo odobravanje je pokazalo, da so združni delegati govor predsednika vlade pravilno razumeli in da ga odobravaljo. K besedi se je prijavilo nato veliko število govornikov, tako da je razprava trajala pozno v noč. Med drugimi je govoril Stane Jurko iz Celja o potrebi diferenciacije med člani in nečlani združ, Aleksander Kološa o delu združ v Prosenjakovih, Darko Marković iz Dobrogeva v Bredih o odsekih, Justič Golitnik o delu združ, Karel Dobrsek iz Prevalja o izboljšanju živinoreje v dravograj-skem okraju, Tone Avsec iz Krškega o problemih izvoza in delu vinarskih združ, Janko Opresnik iz Celja o obnovi na Kozjanskem, zastopnik ko-roških slovenskih združnikov Zwitter o razvoju slovenskega združništva na Koroskem, Beno Kotnik o odkupu krompirja, Ivan Trnovsek iz Celja o mehanizaciji savinskega hmeljarstva, Stanko Grčar o strokovnem izobraževanju združnikov in o potrebi znanstvenega dela, Milan Mulc iz postojnskega okraja o živinoreji itd. Zborovanje je pozdravil tudi zastopnik Glavne združne zveze v Beogradu Tomašević.

Ob času, ko to poročamo, zborovanja še traja.

Minister Aleksander Ranković za praznik Ljudske milice

Ljudska milica varuje vse revolucionarne pridobitve naših narodov

Minister za notranje zadeve FLRJ Aleksander Ranković je ob 10-letnici ustanovitve Ljudske milice izdal odredbo, po kateri se bo 20. oktober vsako leto slavil v vseh enotah Ljudske milice kot dan Ljudske milice.

Prva poslava dneva Ljudske milice je bila v petek zvečer v Beogradu v dvorani Kolarceve Ljudske univerze in na njej je minister Aleksander Ranković opisal zgodovinsko pot Ljudske milice od ustanovitve njenih prvih oddelkov na osvobodjenem ozemlju do današnjih dni, ko je Ljudska milica močna organizacija, ki skrbi za mir in varnost državljanov ter varuje vse pridobitve naše Ljudske revolucije. Minister Ranković je v prvem delu svojega govora opisal težke naloge, ki jih je Ljudska milica med vojno opravljala skupaj z drugimi vojaškimi enotami in organi ljudske oblasti. Od vojaških enot se je razlikovala po tem, da je bila vezana na ozemlje posameznih ljudskih odborov, katerim je bila dodeljena samo do trenutka, ko se je sovražnik posrečilo zasedeti to ozemlje. Oddelki milice pa so spremljali naše borce tudi na boljstih in so mnogokrat obračunavali z našimi sovražniki tudi v najmočnejših sovražnikovih oporiščih.

Ko je, orisal organizacijo Ljudske milice in njene naloge med osvobodilnim bojem, je med drugim takole govoril o nalogah milice v mirni dobi: V državi, v kateri se gradi socialistična demokracija, kjer imajo človekova osebnost in njegove koristi polno pravno in tudi dejansko varstvo pri ljudski oblasti in njenih ustanovah, je Ljudski milici naložena in postavljena v osredje potreba njenega strokovnega izobraževanja in povzdiga njene kulturne stopnje. Ljudska milica ni smela pri svojem razvoju zastajati za splošnim razvojem svoje države, ker se po zakonitosti postopnega varnostnih organov, po njihovem konkretnem ravnanju z ljudstvom in obvarovanju pravic državljanov lahko presejalo stabilnost in demokratičnost oblasti v državi. V povojnem času je nad 5000 pripadnikov milice dokončalo osnovno šolo, 2175 pripadnikov je dokončalo nižjo gimnazijo, 37 pa opravilo gimnazijsko maturo, zdaj pa predeluje snov za višje gimnazijske razrede blizu 200 pripadnikov Ljudske milice.

Vsi napori za strokovno in kulturno povzdigo pripadnikov Ljudske milice so imeli pozitiven vpliv na njihovo opravljanje službe in na njihov kulturnejši in pravilnejši odnos do državljanov. Razen dela za strokovno izobraževanje je pomembno tudi delo za ideološko in politično vzgajanje vsega kadra Ljudske milice. Tako je razne partijske šole in tečaje dovršilo po vojni nad 5000 pripadnikov Ljudske milice.

Ko je opisal poštvovalno izvrševanje varnostne službe in tudi veliko pomoč, ki jo daje Ljudska milica ljudstvu v primeru raznih nesreč, je nadaljeval: Vsi ti in še drugi primeri vztrajnosti in brezpogovorne požrtvovalnosti v službi kažejo, kako veliko delo opravlja naša Partija pri preobrazovanju in

čelu obnavljanju, kakor da so v delovnem odnosu z državo. Podrobnosti bodo rešene s posebno uredbo.

Kot poseben dodatek, ki ga bo država dala tistim, ki so v delovnem odnosu z njo, ali tistim, ki jih bo treba šteti za takšne, bo uvedena otroška doklada v znesku 1300 din, razen tega pa še 425 industrijskih bonov, kar da skupaj kupno moč v vrednosti 3000 din.

Tistim, ki so v delovnem odnosu z družbenimi organizacijami in združenji, se bo ta dodatek prav tako izplačeval v denarju in bonih, pri čemer bodo njihove organizacije in zadruge plačevale ustrezajoči prispevek. Privatni delodajalci bodo odgovorni za to, da uredijo odnose s tistimi, ki so pri njih zaposleni, da jim bodo dali nadomestilo za otroško doklado.

Otroško doklado bodo prejimali vsi otroci do konca rednega šolanja, študentje pa bodo odpravljeni. Z novimi vladnimi uredbami bo urejeno izplačevanje štendijski za tiste študente in dijakke, katerih starši ne prejemaajo otroške doklade in je njihovo premoženjsko stanje takšno, da ne morejo vzdrževati otrok, ki študirajo.

Za uspešno izvedbo vseh ukrepov, ki so potrebni v zvezi s stabilizacijo, je potrebna disciplina in pa to, da se bodo potrošniki vzdrževali prevelikih nakupov, ker so vsi osnovni fondji zagotovljeni. To velja tako za potrošnike v mestih, kakor za potrošnike na vasi. Pri kurjavi, kjer stanje še ne dopušta sprememb, bomo obdržali stari režim in bodo v njegovem okviru vsi potrošniki, ki so imeli doslej pravico, dobili kurjavo.

Gospodarska podjetja, proizvajalca in trgovska, državna in združna, morajo biti na yso moč disciplinirana in varčna pri uporabi kupnih fondov, ki jih imajo na razpolago, in morajo paziti na to, da ne bodo izdajala denarja za nakupe, ki niso res skrajno potrebni. Prav to velja tudi za investicijska dela. Finančni in bančni organi morajo voditi največjo kontrolo nad uporabo sredstev. Trgovska podjetja, državna in združna, prihajajo z nervozo na trg, posebej na trg s kmetijskim blagom, celo kadar delajo to iz dobrih nagibov (da bi pravočasno preskrbeli potrošnike v mestu). Ker prihajajo na trg z nesozmernim velikim povpraševanjem po

blagu in nervozo, sama zvišujejo cene za dejansko isto količino blaga, povzročajo, da je blago dražje za mestnega potrošnika, in mu delajo škodo. Razen tega se trg s tem brez potrebe in umetno vznemirja in ima od tega škodo vse gospodarstvo.

Posamezni spekulanti skušajo tako v mestu kakor na vasi in bodo še nadalje skušali — uporabljajoč prosti trg, ki še ni popolnoma urejen — navijati cene, spekulirati in na nedovoljen način bogateti. Proti njim je treba nastopati z ekonomskimi ukrepi. S pravilno ocenitvijo in odmero davka in z drugimi ukrepi je treba odvzeti nedovoljen zasluzek, po potrebi pa je treba uveljavljati tudi administrativne ukrepe.

Od nameranih ukrepov bodo cene za tekstilije in tobak znižane že sedaj, tako da bodo od ponedeljka 22. oktobra veljale nove cene. Prav tako se zvišajo tudi tarife za promet, sicer bo do veljane nove tarife od 23. t. m. ob 0. uri. Vsi drugi ukrepi bodo izvedeni 1. novembra. Vlada bo pravočasno izdala uredbe, odločbe in druge potrebne predpise.

NAŠE OBRTNIŠTVO V NOVEM

Ali bodo imeli obrtni obrati v novem sistemu dovolj dela

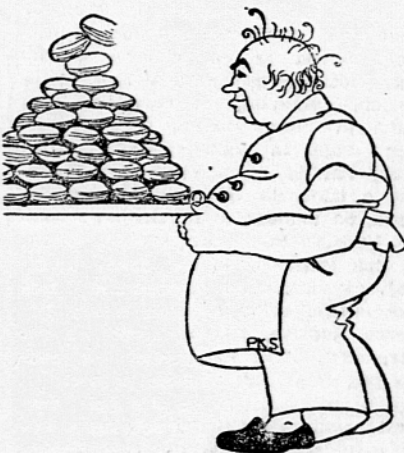
V Maiborskih železniških delavnicah
so se osvoboditvi izdelali že 1500 vagonov

Ob slavni desetletnici

NAPAD NA LOŽ

Pomembna poenostavitev administracije

Kako je s peko kruha v Ljubljani?

Naš izvoz svežih gob v Trst in Italijo

Letošnji pridelek pomaranč in limon v Črnogorskem

Montaža velike transformatorske postaje pri Zagrebu

Vinarska zadruga v Ljutomeru je odkupila okrog 20 vagonov vina

Gradnja tovarne sulfatne celuloze v Maglaju

Sejem presežkov industrijskega blaga v Splitu

*Sami smo začeli graditi
in obnavljati **velike parne
turbine za termoelektrarne***

**v Ljutomeru
rog 20 vagonov vina**

Ali je kolektiv „Saturnusa“ res pozabil?

V istrskem okrožju se
trgovina naglo normalizira

**Tudi tovarna »Titan«
v Kamniku je izpolnila
petletko**

komandirja čete.

Ko sem se pomaknil na sredino ceste, sem videl italijanske oficirje, ki so prihajali na mene. Spustil sem rafa in tudi ostali so začeli streljati v podstrežje. Za kratek čas smo jih prisilili, da so območnik zapustili, ker smo jim razbili na strehi precej opeke, in tako niso imeli več dosti zavajajočih streh. Medtem smo italijanski prototanki njihovo zavajajočo zaščito uničili. Tako smo lahko uničili italijanske oficirje. Ponovno smo se spustili trije v njihovo hišo, v kuhinjo in sobo, ali tam ni bilo nikogar. Dobili pa smo okoli deset pušč in tri zaboje municije. Tudi ob tej »mušički« ​​se je nekaj mešalo. Italijani so zaboje samo odnesli v gozdo, da jih ne bi preje pogledali. Ko smo jih v gozdu odprli in pogledali, smo videli, da smo nosili s seboj le izstrlejene patrone.

Borba v Ložu je trajala vsega skupaj okoli eno uro, italijanski smo ropot avtomatov in čevljev, našli smo tudi nekaj takoj delajočih pesti, našli pa skupina potpisalnik domu, ki je bila v neprestani borbi, umakne po poti, od koder je prišla. Takoj se je grupa začela pomikati nazaj in smert Starega gradu.

Italijanski vojenci v matveja so se hoteli umakati, vendar so jih komandirja Italijani preprečili, da so ranjenih da je bilo, okrog 1. do dredi

Stare šablone ovirajo delo nekaterih frontnih organizacij v novomeškem okraju

Decentralizacija in zmanjšanje profesionalnega kadra v vodstvu množičnih organizacij sta prinesla večini frontnih organizacij novomeškega okraja več samostojnosti v delu. Cini je prenehala planirati od zgoraj in ni več pričakovati trume aktivistov iz okraja za vsako najmanjšo akcijo na vasi, so se mnoge osnovne fronte organizacije lotile same reševati razna politična in druga vprašanja svojega kraja in to mnogo uspešneje kot prej. Take osnovne fronte organizacije so v krajevnih ljudskih odborih: Dvor, Dolenjske Toplice, St. Jernej, Stopiče, Dolž, Podgrad in deloma v Gornjih Sušicah ter Zburah. V Dolenjskih Toplicah je frontna organizacija podprla gradnjo zadružnega doma in dvorane s prostovoljnimi delom na vseh delovnih področjih. Samo lesa so posekali in pripeljali 120 kub. metrov. Pomagali pa so tudi z delom na zadružni ekonomiji, pa tudi kulturno-prosvetnega dela niso zanemarjali. V Gornjih Sušicah so frontovci pomagali dograditi zadružni dom, pomagali pa tudi ekonomiji. Fronta v Zburah je organizirala prostovoljno delo pri popraviljanju vaških poti in je pri tem dosegla lep uspeh. V St. Petru so poleg ostalega dela posvečali veliko pozornost rednemu študiju članstva. Na Dvoru, Ajdovcu in Mirni peči se je Fronta med drugim zanimala tudi za mladinsko organizacijo in za delo organizacije AFZ. Skoraj vse organizacije, ki so bile delovne, izkazuje dvig članstva. Število članstva se je dvignilo: v Dolenjskih Toplicah od 66 na 70%, vseh volivcev, v Straži od 70 na 80%, na Dvoru od 63 na 70%, v Novem mestu pa je pristopilo v Osvobodilno fronto 250 novih članov. Znanost je poraslo tudi število članstva v Zagradu in sicer od 84 članov na 120 članov. Ta organizacija je bila dolgo med najslabšimi v okraju. V zadnjem času pa je močno okrepila in je izboljšala svoje delo. V vsem okraju je število članstva OF letos poraslo za približno 1000 novih članov.

Precej pa je v okraju še organizacij, ki jih poleg drugih slabosti duši tudi še vedno star način dela. Take organizacije so še v krajevnih ljudskih odborih Skočjan, Dobrava, Prekopa, Smihel pri Žužemberku, St. Jur. Je, Smarjeta, Smarješke toplice in Be-

Uspešen nakup zdravilnih zelišč

Letošnja dobra letina in primerna tržna cena kovanja je podžejala iz bližine in daljine okolice Kostanjevici, da ga prav prično nabirajo. Napredaj ga niso po večini v kmetijsko zadruzo Kostanjevici, ki ga plačuje po 18 din. za vsak zališek za dobre nabiralec, ki ga naberejo tudi po 20 do 35 kg ali še več dnevno. Mnogo ga prinesejo tudi viali (osrednji Hrvači). Poleg kovanja, ki so doslej nakupili že nad 2000 kg, pa ga bo prišlo do 2000 kg. V dvakrat toliko, je KZ Kostanjevici letos nakupila tudi lepe količine drugih gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč, med drugim nad 300 kg svežih brezovih jagod, ki so bile po 6 din. Zdržje so odkupili mnogo suhih goz. (po 270 din 1 kg), hrastovih jelic ter lubja krhlike, ki so ga mnogo nabrali zlasti cigani ter pripeljali kar z vozovi.

Tudi zdravilna zelišča, ki so jih letos ljudje nanosili v precesnih količinah v kmetijsko zadruzo (pridni so bili tudi šolski otroci), so vrgla nabiralcem lep zaslužek. Nabirali so beladono (volčja kretnja), arniko, bezgovo cvetje, hrastov mah, korenino, gladeža, jagodovo kopri-vo, lapuhovo, orehovo listje, lipovo cvet-

Načrt o novih občinah v Beli krajini

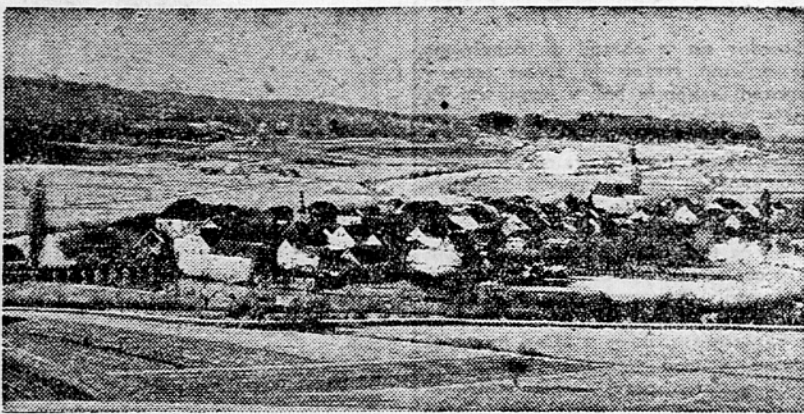
Bela Krajina je bila doslej v upravno političnem, oziru razdeljena na 29 krajevnih ljudskih odborov. Obstaja pa na vseh straneh, da se bodo krajevni ljudski odbori v manjših krajih združili tako, da bo po komasaciji v vseh Beli krajini samo še 16 velikih občin, t. j. osnovnih organov ljudske oblasti. Največja bo semička občina, najmanjša pa na Šušterju. Vsi bodo imeli približno 500 prebivalcev. Združitev krajevnih ljudskih odborov v Beli krajini v večje gospodarske enote bo poenostavila administrativne ukrepe okrajnega ljudskega odbora. Ukrajni tako bogato obrodil kakor letos. Kmetijske zadruge so pričele z odkupom kovanja, čigar nabiranje nudi zlasti pionirjem v okolici Petrove vasi. Semička, Dragatuša in Suhorja mnogo koristi Kmetijska zadruga v Dragatuši, ki je odkupila za več vagonov kovanja od pridnih nabiralcev, ki ga prodajo po 15 do 18 din za kilogram. Z odkupom pravega kovanja in zdravilnih zelišč pa se odlikuje »Kmetijska zadruga v Podzemlju, ki je v zadnjih treh letih samo pri odkupu kovanja in kmetijskih pridelkov imela 180.000 dinarjev dobička. L. Z.

Robert Pohar: Iz popotne torbe slovenskega mornarja Hermana Zeja VI.

Medtem je neki divjak v naglici pograbil piramido pušk in z njim zbežal po jarku proti goščavi. Z njim po pritekli nasproti trije drugi. V pomoč ali v tem trenutku mu je ena puška padla iz naročja. To je bilo našemu Čehu dovolj, da je položaj povsem spremenil. Urni je priskočil, pobral puško in jo sprožil na bežečo divjake. Z enim samim strelom je podrl vse štirje, ker so v jarku tekli drug za drugim. Tako rešene puške je močveto taborišča z vsa naglico pobralo. Bi je pa tudi že skrajni čas. Vedno več divjakov se je vsipalo iz goščave, in šele ko je na bojišču obležalo kakih osemdeset napadalcev so se ostali umaknili in zbežali. Kadeta Bouvierja, ki je splezal na strmo skalo in se ogledoval, je tam zjel neki divjak. Borila sta se, dokler se kadetu ni posrečilo treščiti svojega nasprotnika s skale v globočino, kjer pa je kakor mačka skočil na noge. Z naslednjim trenutkom pa ga je nabodel mornar Šulič iz Zlarija. Kadet sam je bil hudo ranjen na glavi. Naš častnik je hitro napisal kratko poročilo, v katerem je zaprosil za zdravniško pomoč. Listek je oddal kralju Balesumskemu, ki jo je, dasi sam kravec po vsem telesu, ubral mrtvih nog v Teteru. Srečno je prispel tja in se dal nemudoma prevesti na

la Cerkev. V teh organizacijah se še vedno niso otresli starega sestankarstva in po navadi še vedno sklicujejo sestanke pismeno, s ključno o obvezni udeležbi in z grožnjo, da bo vsakdo, ki se sestanka ne bo udeležil, izključen iz organizacije. V teh organizacijah še vedno tudi ne znajo ločiti sestanka osnovne fronte organizacije od zbora volivcev ali od množičnega sestanka. Na vseh teh sestankih rešujejo pretežno gospodarska vprašanja, politična pa zanemarijo. V KLO Be-

la Cerkev so posamezne fronte organizacije delale dokaj dobro. Ko pa so nastala osebna trenja med člani odborov, je ohromelo vse politično in kulturno-prosvetno delo. Nekateri fronte organizacije pa so še vedno zelo šibke tudi po številu svojih članov. Tako je v KLO Globobol komaj 10% vseh volivcev članov OF, v St. Jurju 21%, Dobravi 23%, Smarjeti 33%, Prekopi 36%, Skočjanu 38%, Stopičah 31% in v Smolenji vasi 43%. (r)

Kostanjevica na Dolenjskem

Lep razvoj Vinarske zadruge v Kostanjevici

Vinarska zadruga Kostanjevica — centralna dolenjskega cvička, ki ima svojo osrednjo klet v bivšem samostanu cisterjancev v Kostanjevici, je svoje kletne prostore v zadnjih dveh letih še razširila ter zgradila tri cisterne in skupni zmogljivosti 12 vagonov. Tako sedaj lahko vkletijo 30 vagonov vina s po družničnim kletnim vred (na Raki in drugod) za 40 vagonov. V načrtu imajo še nadaljnje povečanje zadružnih klet, da bodo lahko sprejeli 60 vagonov dolenjske kapljice.

V uporabi delu porušenega samostana, si je uredila Vinarska zadruga lepo zadružno dvorano, kjer je prostora za 80 ljudi in letos spomladi so v dvorani zadržniki že prvič slavnostno zborovali. Nadalje je uredila zadruga moderen laboratorij z vsemi pripravami za znanstveno delo o vinarstvu ter pripravljajo tudi dva svoja preparata »glivoharja in »vinovar«. Mislijo tudi na lastno sodarno.

Vso skrb posvečajo obnovi vinogradov. Prvič je letos globoko zaoral rigolni plug ter rezal i m globoke brazde na posestvu Vinarske zadruge na Raki, kjer nameravajo napredovati na breskovi gumi plug je opravil svoje delo tudi v

Gadovi peči. Tu bo imela Vinarska zadruga vzoren vinograd, odkoder bodo pridobivali cepiče. Pripravljajo pa tudi trsnice, ki bo oskrbovala vse člane zadruge s cepičenki. Imajo lastno antipersonoporično postajo, ki se je letos zelo dobro izkazala ter koristno služila celo za vremensko napoved zlasti ob košnji. Tako so bili letos vinogradi na tem področju popolnoma obvarovani pred peronosporo, saj so vinogradniki zadeli pravi čas prvega in zadnjega škropljenja.

Zadruga sedaj odkupuje v večjih količinah grozdje in bo z dobrimi organizacijskim delom znala zajeti celoten pridelek na svojem območju. Kmetije je deloval kar vozijo od vseh strani. Letošnji pridelek ima precej vinske kisline, zato bo treba koncentrirati sladkor in zmanjšati kislost.

Trudijo se, da obdržijo sloves svojega dolenjskega cvička, ki se mu sedaj odpirajo še nova tržišča v Angliji in Ameriki. Poleg svetovitega cvička goje v glavnem še gorjanski črni, portugalski, modro frankino in nekaj drugih sort. Značilnost breskavih zadrug je, da odklanjajo odkup iz levega, brega. Savi ker ne mara mešati svojih pristnih črnin z belimi vini.

Zadruga se prizadeva za vedno večjo prosvetno vzgojo svojih vinogradnikov in je začela izdajati svoj bilten. Izdali bodo tudi brošuro o strokovnem pridelovanju cvička ter naprednem obdelovanju vinogradov. A. P.

Dobra pohoda

Vinarska zadruga v Kostanjevici pridno skrbi za dvig zadružnega gostinstva in turizma. Odrlija je tudi dva svoja vinotoka v Kostanjevici. Svoja gostinstva namerava ustanoviti tudi še v Ribnici, Sodražici in Velikih Laščah na Dolenjskem ter v Ljubljani in Kranju. Vse gostilne, ki bodo poslovale pod njegovim vodstvom, bo redno zalagala z raznovrstno in piščančjo, predvsem s svojimi pristnimi dolenjskimi cvički, breskavi črni, najfinjšim žganjem in ostalimi alkoholnimi pijačami. Skrbela pa bo tudi, da bodo imela njena gostinska podjetja redno na zalogi tudi topla in hladna okrepila. Meso in mesne izdelke bo dobavljala svojim gostinskim podjetjem iz lastne klančnice po nizkih cenah. V zadružnih gostilnah v Kostanjevici te danes lepo potrebujejo — po zmernih cenah — z okusnim prizgodkom in pristno dolenjsko kapljico, ki jo točijo liter po 75 din.

Kaj je z avtobusno vrezo Novo mesto-Brežice

Kraj med Novim mestom, St. Jernejem, Kostanjevico in Krškimi niso med seboj povezani z železniško progo in so zato navezani izključno na avtobusni promet, ki veže Novo mesto z Brežicami. Toda avtobus vozi le enkrat dnevno in obe smeri ter ima poleg tega še nepripraven vozni red. Mesto Kostanjevica n. pr. je močno vezano na gospodarsko središče Brežice, kjer imajo tudi sodište. Če hoče Kostanjevica opraviti v Brežice, mora zato zamuditi zaradi neugodne avtobusne zveze kar tri dni dražjega časa in po nepotrebnem trošiti denar, iskati si prenočišče, ki ga je še zlasti težko dobiti od prida, ki moraš vrniti šele tretji dan zjutraj, če moraš po opravkih v Ljubljano ali kam drugam z vlakom.

Uz Novega mesta odpelje edini avtobus proti Brežicam ob 2 uri popoldne in pride tja okoli četrte ure popoldne. Ker po javnih uradih ne moreš nikjer več opraviti. Ker pa vozi nazaj proti Novemu mestu zopet samo en avtobus

vier, sanitetni mornar in še dva druga tovariša, katerih imena v moji beležnici niso več čitljiva, a se jih zdaj, po več kot tridesetih letih, tudi ne morem več spominjati.

Podčastnik Marač, Dalmatincev rodu, je bil hudo ranjen. Njemu se ni sprožil niti en strel iz revolverja. S težavo se je vlekkel peš, dokler ni dospel pomožni oddelku čele tedaj je legel v nosilnico. Odšli smo ga kasneje v mornariško bolnišnico v Brisbaneu, kjer pa je podlegel dobljenim ranam. Tudi njegovo ime se blesti na spomeniku, ki je bil žrtvam napada kasneje postavljen v Teteru.

Poseči moram nazaj, da povem, kar se je zgodilo z ono petorico ljudi, ki niso bili več z nami.

Ko je naš oddelk odbil napad divjakov, in so se oni, kar jih ni bilo, v divjem begu porazgubili v goščavi, smo se umaknili s hraba in, podpirajoč ranjence, kolikor močnega naglo odšli proti taborišču. Tja smo prispeli, ne da bi nas bili divjaki vnovič nadlegovali. V taborišču smo si vsi medsebojno pomagali, kakor in kolikor je bilo to mogoče. Teterani so si drgnili rane z nekim zeliščem, mi smo si jih pa drug drugemu izpirali in se obvezovali s cunjami, ki smo jih natrgali iz sraja itd. Nato smo se odpravili na pot. Hudo ranjeni so se naslanjali in opirali na mani prizadete, in tako se je počasi in nemopikal ves naš sprevod na prvi proti obali. Spotoma se je kot prvi zgrudil mrtve kadet Bouvier. Njegovo truplo smo si naložili na

Požar v domu na Komni

K članku o požaru na Komni, objavljenem v »Slov. poročevalcu« dne 18. t. m., dajemo naslednje pojasnilo:

1. Planinski zvez Slovence je po večletnem brenu s p. n. m. pripravljal uspešno preseliti društvo gasilne aparate tipa »Minimaks«, od katerih jih je prejelo nase devet 7. Te so razdelili na razne postojanke, med drugimi tudi 2 za Komno. Pri prevozu aparatur na Komno so se zablila polna. Po izjavi strokovnjaka bi bila pri požaru, ki je trajal 3 ure, preden je bil opažen, tudi poraba gasilnih aparatov brezuspešna.

2. V kmetijski sobi ni nastal požar zaradi tega, ker so bile žimnice, siararice in Bomu n. preblizu kmetijskih peči, temveč se je po ugotovitvi zastopnika DOZ in notranje uprave vnelo tramovje, ki je bilo nepravilno vzdano v dimnik.

3. Ker lani nismo nikjer dobili gasilnih aparatov, smo povabili upravnik Doma, da jih lahko nabavi sam — seveda na naš račun. Od tod izvira njegova izjava. Pisnu članka T-a, kakor tudi vsem pomagacem, društvo izreka toplo zahvalo za poživljeno sodelovanje pri gašenju požara, ki bi brez njihove izdatne pomoči zavel katastrofalen obseg.

Planinsko društvo Ljubljana - matica

IZ NAŠIH KRAJEV

Črnomelj. Belokranjsko učiteljsko je izvolilo posebno komisijo, ki bo pregledala vse šolske stavbe v okraju ter o pregledu predložila okrajnemu ljudskemu odboru poročilo. Da bi zastavili otrokom zdrav življenje, bodo organizirali belokranjski učiteljski skupaj z množičnimi organizacijami pri pionirskih odredih posebne krožke, v katerih bodo zaposlili s praktičnim delom mlade sadjarje, vrtnarice in šivilje. Mladina, ki je komala osnovno šolo, bo pozimi obiskovala izobraževalne gospodinske tečaje, ki jih bodo ustanovili v vseh večjih krajih Bele Krajine. Na državnem posestvu v Vinomeru se bo s 1. novembrom začela 6 mesečna kmetijsko-gospodarska šola.

Kostanjevica. Ze leta 1948 so začeli v Kostanjevici graditi zadružni dom. Lani pa so stavbo v surovem stanju dogradili. Pri gradnji so mnogo pripomogle s prostovoljnimi delom množične organizacije, pa jim je zmanjkalo posojila, niso mogli nadaljevati z delom in tako je ostalo vse do letos. Po prvotnem načrtu bi morali stavbo dograditi do 29. novembra, toda ker ni denarja, se ta vroča želja Kostanjevčanov, kot tudi želja vseh vasi, ne more izpolniti. Prav bi jim bila ta stavba še sedaj nujno potrebna. V vasi je močno sindikalno kulturno-umetniško društvo, ki ima več sekcij in bi zlasti dramska rada zabela s predstavami. Pravijo, da bi lahko priredili najmanj 20 predstav. V vasi je zimo, tembi bi zaslužili lepe dohodke in bi lahko vračali dolg. Toda sedanja dvorana je premajhna in sprejme komaj tretino ljudi, ki običajno obiskujejo kulturne prireditve. Zato tudi ni mogoče igrati kulturnih prireditev in množičnih organizacij. Letos bi si radi dokončno uredili vsaj dvorano.

K. P. Dol. Toplice. Preteklo nedelje je bil v dol. Toplicah stanelek stari toplice nižje gimnazije. Učiteljsko se je s stari pogovorilo o najvažnejših vprašanjih šole, učenja ter o medsebojnem sodelovanju doma s šolo. Učitelji so odgovarjali na vprašanja staršev in tako se je sestanku zazvil živahen razgovor med stari in učitelji.

V Šoštanju je bila te dni konferenca predsednikov in poverjenikov za finančne krajevnih ljudskih odborov. Obravnavali so razna gospodarska vprašanja v zvezi z novim gospodarskim in finančnim poslovanjem. Čeprav je bil konferenca zelo važna, se je udeležilo le 14 zastopnikov od 27 krajevnih ljudskih odborov. Manjkali so predvsem zastopniki iz tistih ljudskih odborov, ki najlažje izpolnjujejo vse gospodarske naloge.

Ilirska Bistrica. Pripadniki ljudske milice živahno tekmujejo že od julija, da bi čim bolj slavnostno počastili desetletno obletnico ustanovitve Ljudske milice. V Ilirski Bistrici, v kateri imajo v zvezi s tem pomembno vlogo, pripravljajo množično prireditev, ki jo bodo izvedli v sodelovanju s krajevnimi organizacijami, ekonomijami in državnim posestvom, večjo vsoto obveznic II. ljudske posojila so darovali CK KPJ. Iz vsake enote je vključenih po več pripadnikov ljudske milice. V družini in pevski zbor. Posebno pa so se v tekmovalno posvetili vzgoji in učenju. Za 20. oktober pa pripravljajo slavnostno akademijo v Ilirski Bistrici, na katero so povabili tudi tovaršice, ki so bile mednarodno osvobodilno borbo člani Narodne zaščite.

Iz dela in življenja Istranov V Kopru bodo postavili spomenik Petru Pavlu Vergerju

Združenje Itranzov v Istrskem okraju je na pobudo ljudske oblasti razpisalo natečaj za spominski doprinski kip koprškega rojaka in znanega reformatorja Petra Pavla Vergerja. Pobuda je sprožila veliko zanimanje pri Vergerjevih rojakih Itranzih, nič manj pa pri Slovencih, ki se Vergerja spominjajo letos še posebno v zvezi s proslavo 400 letnice prve tiskane slovenske knjige. Peter Pavel Vergerj, slovenski pesnik, pozni le protestant, je Itranzu pomagal preseliti sredstva za natis nekaterih protestantskih knjig. Vergerjeva je bila pomembna osebnost v zgodovini reformacije, so proslavljali Itranzji v preteklem letu. Nekateri predavali so v svojih kulturnih krožkih predavali o njegovem pomenu in njegovih vlogi v reformacijskem gibanju. Ker se natečaj lahko udeležijo poleg koprskih v coni B tudi koprski iz cone A in iz Jugoslavije, bo pobuda sprožila verjetno precej zanimivih predlogov, osnutkov in kritičnih pripomb. Odbor, ki je razpisal natečaj, si zamisli spomenik kot doprinski kip, ki bo postavljen na primernem podstavku v eni iz mnogih vasi, ki imajo v Itranzu strokovnjaki so že ob prvi zamisli stali svoje predloge, čeprav neuradno. Vse stvari so si zamislili monumentalne: na 4 metre visokem podstavku iz domačega istrskega marmorja ali kamna dve metra visoko figuro, ki bi stala sredi parka sedanjega trga.

Festival italijanske kulture

Združenje Itranzov istrskega okraja začne danes vrsto kulturnih manifestacij, ki bodo trajale teden dni po vseh večjih krajih okraja. Vse manifestacije bodo namenjene izobraževanju in folklorne skupine, na sporedu so številna predavanja in prireditve, ki bodo pokazale uspehe od lanskega I. festivala naprej. Itranzji v Istri v številnih kulturnih krožkih ne le izvajajo svoje narodno kulturo, ampak dobivajo pri tem tudi vse moralno in materialno pomoč ljudske oblasti. Hkrati s festivalom bo odprta tudi slikarska in kiparska razstava italijanskih umetnikov, ki živijo in delajo v Istri. V Istri bodo prireditve, bodo v Piranu, Kopru, Izoli in Bujah. Priprave za festival italijanske kulture so z velikim zanimanjem spremljali tudi Istrski Slovenci in Hrvači, ki žele Italijanom ob njihovem kulturnem tednu čim več uspehov.

Skrb za strokovni naraščaj

Ob novih gospodarskih ukrepih, ki dajejo delavcem v podjetjih v posebno pozornost, se posebno pokazalo pomanjkanje strokovne delovne sile. Okrožni odbor Enotnih razrednih sindikatov posveča prav vprašanju strokovnega dviga kadrov velikemu skrbu. Sindikalne poročila, so na pobudo strokovnjakov začeli zbirati mladino, ki ima veselje do učenja v raznih poklicih in industrijske stroke. Mladi fantje in dekleta bodo imeli možnost šolanja in praktičnega pouka v raznih tovarnah in podjetjih. Tako sta v Istri nekaj mehanikov avtomobilskih podjetij v Kopru in v Bujah pa gre na stroške zastopstva nemškega avtomobilskega podjetja Mercedes-Benz v Stuttgartu, kjer se bodo izpopolnili v fini mehaniki in še posebno vzdrževanju in popravilu avtomobilov tovarne Daimler-Benz. Ker je istrsko okrožje dobilo v zadnjih mesecih iz omenjene tovarne 15 tovarnih avtomobilov, 5 modernih avtomobusov in 4 rešine avtomobile, bo za okrožje velika pomoč. Če bodo ohranili in jih bodo popravili, bodo ohranili o m.a.k. strokovnjaki, ki si bodo svoje tehnično znanje izpopolnili pri nemških strokovnjakih.

Gospodarske zanimivosti

V novemburu bodo ustanovili v Kopru »Društvo ekonomistov jugoslovanske cone Svobodnega tržiškega ozemlja. Društvo bo pričelo razna gospodarska predavanja in dajalo pobude ter nastave za razna področja gospodarske dejavnosti.

Zasluzen delovni kolektiv

Med zgledne in požrtvovalne delovne kolektive istrskega okraja se vsakekor uvrstajo delavci v podjetju »A. d. r. a. Podjetje ima skromne začetke v l. 1945, ko je začelo prevoz potnikov z dvema preurejenima tovarnima avtomobila. Danes ima prevozno podjetje avtomobilov, 2 poltovorna avtomobila in 6 avtomobilov. S temi vozili vzdržuje podjetje v Istrskem okraju 11 rednih avtomobilskih prog, na katerih obratuje najmanj dvakrat dnevno. Na progi Koper-Portorot na vozi vsaki dve uri. Podjetje upravlja delavci sami. Delavski svet in upravni odbor proučujeta uvedbo akordnega načina dela v vseh delavnicah. Montažni in mizarski delavnici se delata po tem načinu. Povprečni mesečni prejemki delavcev v podjetju znašajo 16.500 din. To je mesečna plača brez dobičaja in prejemkov za delo, ki ga delavec opravi nad normo. Podjetje namerava urediti posebno skladišče za gorivo, asfaltiralo po notranje dvorišče in uredilo transformatorsko postajo. V načrtu imajo nakup novih prevoznih sredstev, graditev stanovanj, prostorov za urade ter dvorane za prireditve.

Avstrijci iskali motiva: 8 polj se vračajo osliči, ki nosijo jesenske pridelke

Letos so podjetja, ustanove in zadruge istrskega okraja uvozile raznega blaga v vrednosti 238 milijonov deviznih dinarjev izvozila pa za 229 milijonov deviznih dinarjev. Največ deviz je bilo uporabljenih za potrebe zdravstva. Za kmetištvo in industrijo so uvozili za okoli 60 milijonov dinarjev strojev in raznih naprav. Najvišje postavke v izvozu dosega poljedelstvo in vinogradništvo, pridelki, ki prinesejo nad 160 milijonov deviznih dinarjev.

Letos so podjetja, ustanove in zadruge istrskega okraja uvozile raznega blaga v vrednosti 238 milijonov deviznih dinarjev izvozila pa za 229 milijonov deviznih dinarjev. Največ deviz je bilo uporabljenih za potrebe zdravstva. Za kmetištvo in industrijo so uvozili za okoli 60 milijonov dinarjev strojev in raznih naprav. Najvišje postavke v izvozu dosega poljedelstvo in vinogradništvo, pridelki, ki prinesejo nad 160 milijonov deviznih dinarjev.

Letos so podjetja, ustanove in zadruge istrskega okraja uvozile raznega blaga v vrednosti 238 milijonov deviznih dinarjev izvozila pa za 229 milijonov deviznih dinarjev. Največ deviz je bilo uporabljenih za potrebe zdravstva. Za kmetištvo in industrijo so uvozili za okoli 60 milijonov dinarjev strojev in raznih naprav. Najvišje postavke v izvozu dosega poljedelstvo in vinogradništvo, pridelki, ki prinesejo nad 160 milijonov deviznih dinarjev.

Letos so podjetja, ustanove in zadruge istrskega okraja uvozile raznega blaga v vrednosti 238 milijonov deviznih dinarjev izvozila pa za 229 milijonov deviznih dinarjev. Največ deviz je bilo uporabljenih za potrebe zdravstva. Za kmetištvo in industrijo so uvozili za okoli 60 milijonov dinarjev strojev in raznih naprav. Najvišje postavke v izvozu dosega poljedelstvo in vinogradništvo, pridelki, ki prinesejo nad 160 milijonov deviznih dinarjev.

Letos so podjetja, ustanove in zadruge istrskega okraja uvozile raznega blaga v vrednosti 238 milijonov deviznih dinarjev izvozila pa za 229 milijonov deviznih dinarjev. Največ deviz je bilo uporabljenih za potrebe zdravstva. Za kmetištvo in industrijo so uvozili za okoli 60 milijonov dinarjev strojev in raznih naprav. Najvišje postavke v izvozu dosega poljedelstvo in vinogradništvo, pridelki, ki prinesejo nad 160 milijonov deviznih dinarjev.

Jesenski istrski motiv: 8 polj se vračajo osliči, ki nosijo jesenske pridelke

so se izkazale njegove previdnostne odredbe kot nepotrebne. Naslednji dan smo odpluli proti Brisbaneu v Avstraliji, kjer smo odložili ranjenega podčastnika Marača, ki ga vsa zdravniška umetnost ni mogla več rešiti in počiva zdaj na tamkajšnjem mestnem pokopališču.

Razburjenje zaradi pravkar opisanih dogodkov se na naši ladije dolgo ni poleglo, in vsi, ki nam je bilo znano poprej omenjeno balinacem z lobanjami, smo bili prepričani, da je bil napad divjakov na nas povračilo za oskrnitev njihovih grobišč. Divjaki so si gotovo zapomnili barve zastav in so po vsem pravilo sklepali da pripada ta obe ladiji isti državi. Tako si nam naprtli kazni za objestnost ki so jo zagrešili drugi...

III. Zopet na Daljni vzhod

Več kot štiri leta po teh dogodkih — bilo je v začetku jeseni leto 1900 — je dobila mala križarka »Leopard« nalog, da odpluje na Guadalkanar. Poveljništvo mornarice je dalo napravitelj le spomenik z temnega granita in sienita. Tega naj bi postavili v Teteru na mestu, od koder je odrinila pred štirimi in pol leti ponesrečena odprava na hrib Tabute.

Moji utemeljeni prošnji, da bi se smel na križarko »Leopard« udeležiti tega potovanja, je bilo brez ugovora ustreženo. Tako sem torej znova odhajal na dolgo pot po morju. Pri vsem dosedanjem pripovedovanju sem se omejil na Salomona-

ko otočje oziroma na tamkajšnje prebivalstvo in na dogodke, ki sem jih doživel med divjaki otoka Guadalkanar. Tu pa nameravam opisati vso pot z raznimi nadobnostmi življenja na križarki, ker mislim, da je tudi v tem pogledu mogoče povedati marsikaj zanimivega.

Razlika v potovanju s korveto »Albatros« in križarko »Leopard« je bila predvsem v tem, da je prva lula povešeni z jadrni in je pomagala s stroji le v brezvetrju, druga pa je uporabljala za pogon le barne stroje.

Iz Pulja smo odpluli konec septembra. Po teden trajajočem pristanku v Aleksandriji, kjer smo do dobrega ogledali zanimivosti tega starodavnega mesta, smo krenili dalje in dospeli v Port Said, kjer se začneja Sueski prekop. Voznja po prekopu napreduje zelo počasi. Irgovske ladje imajo v obeh smereh prednost, zato se jim morajo bojne sestre vedno izogibati. V temni smo prispeli do »Grenkih verz« in tam prenočili. Se en dan nožnje in bili smo v pristaniu Suez. Pred nami se je razprostiralo zlozlasno Rdeče morje.

Vsi strojniki smo bili pozvani na krov. Strojni šef nam je dajal navodila za ravnanje s kotli in stroji med vožnjo po tem morju, ki stroji nedekaj za najtoplejše in je strah in trepet strojnega oseba, čisti se kurjačev. Poučujoči strojni častnik nas je opozoril na vse okolnosti in nam povedal, da se zaradi vročine oboleti pritožujejo najprej nad bolečinami na tilniku.

Branbo Rudolfi

Prva letošnja premiera mariborske drame

(Emmanuel Roblès: Montserrat)

15. oktobra je mariborska drama odprla sezono z dramo »Montserrat«, ki jo je napisal mladi francoski dramatik (španskega pokolenja) Emmanuel Roblès. Režiral je Jaro Dolar, scenograf je Rajavac. Scena predstavlja predobro v glavnem stanu španske vojske v Venezueli, v mestu Valenciji, v letu 1812.

Venezuela je ob tem času še španska kraljevska kolonija, pa se upira oblasti »materske« dežele, ki z njo ravna po mačehovski — podobno, kakor se je nekaj manj kakor štirideset let prej tržak severnoameriških kolonij uprlo Angliji. Organizator južnoameriškega upora je Simón Bolívar, politik, ki faničastično veruje v ideale tedanje, svetovne meščanske revolucije in je imeniten vojskovodja.

To je predgovodina naše drame. Bolívar je bil poražen, pa se je zatekel sam, precej bolan in brez municije med svoje pristaje, da bi vnovič vzbudil upor. Izdan je. Preden pa so Španci izvedli svoj skrivnostni načrt, je nekdo Bolívarja posvaril. V temni noči so ga privežali na konja, da je lahko zbežal. Le malo ljudi je vedelo za načrt ujetja. V španskem glavnem stanu najdemo krivca. Velikega upornika je bil posvaril španski plemič, oficir Montserrat, ki simpatizira s kolonizmi. Polkovnik Izquierdo bi skrajno rad prisilil Montserrata do priznanja. To pa je težko. Montserrat je junak, v najhujših mukah ne bi izdal nič. Izquierdo se torej odloči za duševno, moralno mučenje. Montserrat zapre skupaj s šestimi talci, popolnoma neizprosnimi ljudmi, uveljavljeni na cesti. Pove jim, da je njihovo življenje odvisno od Montserrata, ki bi naj povedal, kje se skriva Bolívar. Med temi talci je petdesetletni lončar. Indijane s petimi otroki, mlad bogat trgovec, Kreol, šele leto dni poročen z lepo ženo, nato Juan Salcedo, španski igralec, ki se mu še sanja ne, da bi se upiral španski oblasti in se nikakor ne čuti povezan z Venezuelanci; mlad fant očitno indijanske ali vsaj mešane krvi; mlada, lepa napol Indijanka in končno kreolska mati dveh malih otrok. Montserrat pa ne govori, noče izdati in vsi talci padajo drug za drugim. Ob predzadnjem žrtvi, materi, se Montserrat skoraj trudi in začne govoriti, pa ga ustavi mlada napol-Indijanka, ki je kakor Montserrat prepričana o veliki vrednosti Bolívarja in gre kar nato pogumno v smrt. Izquierdo hoče torturo nadaljevati z nadaljnjimi talci — tedaj prispe poročilo, da so Bolívarja našli, ga tudi napadli, da se jim je pa ubranil, ker je dobil preveč oboroženih spremljevalcev. Montserrat ve, da ga bodo pred smrtjo mučili, vendar se razveseli in pogumno izjavi: »Zdaj se bo šele začelo«. S tem paide zastor.

Drama je v mnogih pogledih zanimiva. Problematika je sodobna. Govori o vrednosti lastnega in — tujeja darovanja življenja za svobodo. Zaključuje v bistvu optimistično, čeprav marsikoga ne bo docela zadovoljil. Brez dvoma je drama napisana močno, vsi značaji so zelo izraziti, plastično podani; in dramsko menda vsi zadovoljujejo razen — Montserrata samega, tej mešanici navdušenja, čustvenosti in fanatične neizprosnosti. Drama se hitro stopnjuje in seveda ostaja skrajno napeta — zmeraj je zanimiva, zmeraj je nova, kljub temu, da poteka (dramaturško vzporedje) nekoliko linearno, brez močnih peripetij. Obratov v značajih ni, vsi ostajajo tam, kjer so bili spetkeča, drama igra na samo eno, močno, zvečeno in precej bolečo struno. Cutiti je moralni boj med ljudmi, ki so pripravljani na boj in darovanje, Montserrata, ki ga moralno podpira mlado dekle in fant, bo neprizadeti civilistov, ki branijo svoje življenje kakor življenje svojcev in bo neumljivih Špancev, polkovnika Izquierda, inkvizitorsko razpoloženega patra Coronila in treh »okupatorskih« španskih oficirjev, najvažnejšega Moralesa in še dveh.

Scena v Mariboru je močna, izrazita. Predstavlja predobro v masivni starinski deloma zamešanih palači. Na sredi je velikanski, baročno zaviti stebel s španskim grbom zgoraj; levo polzasto zavite stopnice v mrak, h generalu in vrata v kapelo, desno vrata ven, odkoder so prišli talci in kamor odhajajo do usodnega zidu.

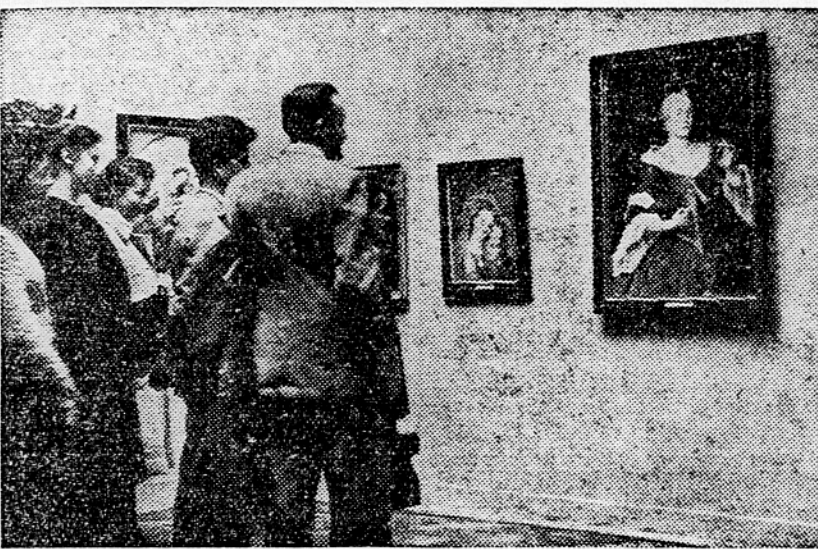
Naš prvi zvočni učni film

Z velikim zadovoljstvom lahko za beležimo, da smo izdelali prvi domači zvočni učni film, ki je posnet na ozkem traku in nosi naslov »Od semena do semena«. Odvleceno je bilo razpravljanje o pomenu filma kot o naslovočnem učnem sredstvu. En sam dober film lahko odtehta tisoč golih besed. Zato moramo iti po tej začetni poti z zavestnimi rokami in stopnjevanju navdušenosti. Kajti katero učilo naj lepše ponazarja dogajanja v naravi kot vzorno narisane slike? Posneti v naši »Ugotovitvi« moramo, da smo bili na tem polju do zdaj veliki siromaki. Navezani smo bili na skromno dediščino: uporabljati smo morali tisto, kar je ustvaril tujec. Nič domaćnosti ni bilo iz teh filmov. Vendar bi bilo tuje filme treba, v kolikor nimajo nezdružljivih in kvamnih tendenc, zbrati in jih uporabiti kar nam bodo za nekaj časa še v pomoč, dokler pač tudi na tem področju ne stopimo na lastne noge.

Na pobudo prosvetnega ministristva zvezne vlade v Beogradu je naše prosvetno ministristvo po odgovarjanju osebah zaprosilo znanstvenike z raznih področij, da bi priredili več scenarijev, na podlagi katerih bi pozneje izdelali učne filme. Do zdaj so bili zadovoljivo pripravljeni le trije in sicer: »Od semena do semena« od prof. Polence, »Žužanje sile spreminjanja oblike zemlje« od dr. Siebingerja in »Spomeniki NOB« od dr. Metodija Mikulca. Dokončan je doslej prvi film »Od semena do semena«, medtem ko ostala dva nista še dokončno izdelana, bosta pa kmalu.

Profesor Polenc je vložil mnogo truda v priredbo scenarija, da bi omogočil mladini globlje prireditelj v eno najpomembnejših vprašanj biologije. Filmanje je prevzel »Nastavni« film v Zagrebu, ki je opravil dano nalogo po svojo naravnost vzorno, čeprav je večkrat zasel predalec na škodo povezanosti in skladnosti prizorov. Tako so n. pr. sicer krasne slike (naravni pomeni) s komedijsko prikazujejo

Vlogo Montserrata je imel Mlakar. Rešil je svojo nalogo. Dekorativno in stilno ustreza. Vendar je vloga težka in v bistvu nehalna. Na dveh mestih bi moglo lahko bil bolj intenziven, prvič, ko ga odkrijejo, pogrešam nekaj notranje napetosti in drugič, tik pred koncem, ko izjavlja svojo navdušenost nad prebivalstvom, ki daleč neke sprejema osvoboditelja Bolívarja. Mlakar je doslej dal svoje najboljše v komičnih ali vsaj fantastično barvanih vlogah — Montserrat pa je tragičen in hladen. Njegovega protigralca, polkovnika Izquierda, je igral Blaž — okusno. To ni malo za vlogo, ki je v tej igri vodilna, a ima cinična, naravnost surova mesta. Po stilni dognanosti in izrazitosti to ena najboljših Blaževih vlog. Očeta Coronila, inkvizitorsko razpoloženega kapucina, je igral Verdonik krepko, uravnoteženo in v imenitni maski — glasovno bi si ga želeli v tej vlogi, polni odtokov, še bolj mnogovrstnega. Prvi Inquierdov oficir, Morales, je bil Samec. Ustrezal je, in opravil svoje ter »kot druga violina« spremljal Blaža. Poleg njega sta bila oba ostala oficirja, (Potušek in Haberl) primerna, pa odločno manj izrazita. Med talci je izrazita vloga matere. V alternaciji sta igrali Gorinkova in Godinova. Gorinkova je dekorativna in zdržana, Godinova je našla nekaj presunljivih tonov in je preprčala tudi v nemi igri; njena vloga spada k najbolj uspešnim te uprizoritve. Mnogo manjšo težo je avtor namenil vlogi lepe mešanke, Elene, ki sovaži Špance. Igrali sta izmenoma Jankova in Blaževa; obe ustrežata, a prva presega drugo. Salceda, gledališkega igralca, je igral Plevci, ki je lahko uporabil prednost svojega levega prsnega glava. Ni bil slab, vendar bi tej vlogi najbrže bilo mogoče dati več izrazitosti in celo pretresljivosti. Bolj

Z Bergantove razstave v Narodni galeriji. Srednjoljska mladina ogleduje v spremstvu svojih profesorjev razstavo

Četrta knjiga JOSIPA JURČIČA

V vrsti Zbranega dela slovenskih pesnikov in pisateljev, ki ga izdaja Državna založba, izhaja Jurčič najhitreje. Priprava izdaje je pač po delu, ki ga je opravil Prijatelj v knjigah Jurčičevih zbranih spisov, najlažja, založbi pa se pri takem pisatelju tudi ni treba obnavljati. Z Jurčičem ji je zagotovljen knjižniški uspeh tudi danes, ko se začne knjige nekaj dalj časa ustavljati na policah naših knjižarn.

Četrta knjiga prinaša dela, ki so nastala v letih 1866 do 1868 in izšla najprej v Janeževem Slovenskem glasniku, druga pa v njegovem Besedniku, v Kolodarski Mohorjeve družbe, Slovenskem narodu in almanahu Mladika. Tu je Golida, povest iz francoskih časov, Hči mestnega sodnika, zgodovinska povest iz 15. stoletja, Nemški valpet, okvirna, nekam premalo znana zgodba iz zadnjih časov tlačenstva. Dva brata, preprosta mohorjanska vzgojna povestica, Božidar Tirtelj, malo humoristična in malo satirična zgodba iz našega rodoljubarskega malomeščanstva, potem burkasta Kozlovska zgodba v Višnji gori, zgodovinska povest Sin kmečkega cesarja, še danes aktualna humoristična Črta iz življenja političnega agitatorja

»izžrpn« in s številnimi otenki je igral Kumer svojo vlogo mladega trgovca. Tovornik je igral indijanskega lončarja — toplo in »pogumno«, kajti to je očitno ena slabše napisanih vlog te igre. Gotovo ni dal najboljšega, kar zmore; to pripada, kakor vemo, komiki. Mladi indijane (ali mešanec) Riccardo Borisa Brunčiča je v celotni igri uspel, ne da bi kazal izrazitih posebnosti. Za režiserja Dolarja pomeni lepo uspešno predstav brez dvoma velik uspeh. To je doslej njegova najlepša režija, opravljena z ansamblom, katerega znanemu delu igra očitno ne leži.

Moramo se končno vprašati, ali »leži« nam. Igra je zelo zanimiva in je sprožila obilo debat. Njen zaključek je v bistvu optimističen, pa vendar ni mogoče prezreti, da je krvnik Izquierdo dramski mnogo »težji«, izrazitejši, kakor junak Montserrat, ki bi moral, kot pasivni junak (glej primer Hamleta!), vsaj mnogo govoriti in bi lahko za te svoje govore (l. 1812!) vzletel inspiracijo ob lepi meščanski revolucionarni retoriki severnih Amerikancev osemnajstega stoletja, takih kakor Otis ali Jefferson! Celotno inkvizitorsko očeta Coronil govori po svoje mnogo bolj načelno kakor Montserrat! To ni samo zgodovinska, zdi se, da je tudi dramaturška napaka, te sicer močno napisane igre, prepelne grozot in opremljene z dolgimi govori, čudno lepebesednega in literarno sladokusnega Kozlovskega Izquierda. To je igra v bistvu politične vsebine brez ene politične izjave. Zgodovinsko zato vključijo podobni problematiki očitno visi v zraku. Za malokus je svojo nekoliko drugačno nalogo svoj čas opravljal neprijemno bolje Shaw v »Hudičevem učenju«. Vendar bi bilo treba o tem debatirati.

Z Bergantove razstave v Narodni galeriji. Srednjoljska mladina ogleduje v spremstvu svojih profesorjev razstavo

Četrta knjiga JOSIPA JURČIČA

in klasična vaška povest Sosedov sin. Ko jih bereš, moraš zmerom znova upogledovati: Ta Jurčič je res znan pisatelj! Ni čuda, da je tako ljudski in da ga iz občinstva prebira tudi naš izobraženec. Še bolj ga mora občudovati, če pomisliš, kako težko je živeti, ko je pisal nekega leta v tihoti. Prav pretresljivo je včasih ozadje pisateljevega osebnega življenja. Stradanje ga je pogajalo v dvome, ker mu je dokazovalo, da od samega pisateljevanja ne more živeti, da ne more do kraja uresničiti svojih načrtov, ampak hitei in včasih ustreči željam založnikov. In vendar odsejajo te zgodbe od neveselja ozadja kakor sveže, svetle in večkrat prav vedre podobe, brez malodušnosti, ki je poznal še zmerom mladi in podjetni Jurčič močno zatirati.

Marsikaj v teh povestih je danes videti zelo preprosto. Ne mislim samo kake vzgojne zgodbe o dobrem in slabem bratu. Tudi zaplet v Hčeri mestnega sodnika je tak. Preprost je humor v Božidaru Tirtelju, zelo preprosto fabuliranje v Sinu kmečkega cesarja. Ta preprostost je iz tedanjega časa in iz Jurčiča samega, iz ne posebno razvityh zahtev našega tedanjega pisanja, ki se je še močno oklepalo poljudne romantične zgodbe brez poglobljanja v okolje ali psihološke osnove človeškega dejanja.

Podpiral jo je vzgojni namen, ki ga čuti tudi takrat, ko se Jurčič loti svojega najbolj realističnega dela. Zanimivo bi bilo, kako bi bil izpeljal povest o maščevalnem sinu kmečkega cesarja (ki spominja na Domna), če ne bi imel namene Mohorjeve družbe pred očmi. Zčetnih simpatij do Kosomana in njegovi pristave ne zataji, ampak le omejuje z obžalovanjem, da je junak zašel v razbojništvo. Posamezne uporniške skupine pač ni čakala drugačna usoda. Ali bi mogel bistveno drugače ravnati, kakor je, zlasti če vemo, da tudi pozneje v Rokovanih ni mislil na socialno razrezo. Če ne bi računal na objavo pri taki založbi, bi bila povest spjelana dosti bolj prosto, brez take očitne gniljive Kosomanove smrti s križcem v rokah. Bila bi gotovo bliže Hčeri mestnega sodnika, kjer je pisatelj porabil zgodovinsko trenje med plemstvom in meščanstvom za nacionalno demokratični poudarek, kakor je to storil tudi v Nemškem valpetu. Demokratična misel preveva tudi Sosedovega sina, ki pripoveduje, kako se zlozi vaški bogataški ponos in trma in kako je priznan kot enakovreden revni, pa priden kmečki fant. Po svojem realizmu mu je blizu Nemški valpet, toda tam je življenje zajeto vendarle nekam anekdotično, mimogrede, toliko bolj, ker spada že v preteklost. Tu pa je segel v svoj čas, opisal kmeta, kakor si ga je v povesti želel videti Levstik, pa pravzaprav že presegel njegovo željo, ker je ta kmet naslikan še bolj realistično. Smrekar ni samo trden in moder kmet, ki vlada s svojo delavno ženo »sebi in svojem na blago«, ampak sodobnejši kmet in prekup-

čevalec obenem, lahko rečemo vaški kapitalist. Sam Jurčič pravi, da je »zastopnik nove aristokracije kmetijske, medtem ko je na pol izobražen sosed Brašnar, ki je kot kmet propadel in živi kot pravdar in mešetar, »zastopnik duševne aristokracije«. Smrekar da hčer v šole, možji jo s sebi enakimi, a hoče, da ostane kmetica, in sam je po svoji miselnosti in morali še zmerom kmet.

Ze Prijatelj je omenil, da je v Božidaru Tirtelju zelo zgodnja satira na naše meščansko rodoljubarstvo. Zanimiva je tudi Črta iz življenja političnega agitatorja, ki kaže na osamljeno in nujno ponesrečeno zagovarjanje zveze z nacionalistično Italijo, pa tudi, ker precej realistično odkriva gledanje preprostega človeka na narodnost in politiko sploh.

Sosedov sin je ohranil do današnjega dne prijetno svežost in živost tako v pripovedi kakor še bolj v pogovoru. Pa tudi v kratkem opisu narave, ki je pri Jurčiču sicer redko povezana z dogajanjem. Tudi Nemški valpet je dobro pripovedovana in še zmerom zanimiva povest. In pa seveda zabavna, v ljudskem duhu zasnovana Kozlovska sodb. So pa tudi drugod prav prijetno pozivljajoče strani, posebno kadar da Jurčič govori preprostim ljudem, ob katerih se nehoti spomni podobnih postav pri Shakespeareu. Bojev v Hčeri mestnega sodnika je med stražarji živahen dolenski govorec, pravi ljudski stilist, ki ve, kaj je beseda in njena slast. Pravo veselje ima do izraznih obratov. Tak užitek nad zgornostjo, nad ljudskimi stilizmi se kaže tudi pri osebah Sosedovega sina. Tako Jurčiču ni bilo treba ravno v šolo k tuji besedi, če je hotel spregovoriti, kakor je tu, o ljubezni — lepo tekoče, spretno in kulturno, brez kakšnega starinskega nadhoda, kakršnega ima sicer večkrat pripoved teh let. Osnove je dobil v ljudstvu. Tako je tudi lahko prešel k fejdtonističnemu pisanju, n. pr. v Božidaru Tirtelju. Tu je kdaj zgornost več kot listkarsko kramljanje. Besedo obrača spretno in lahkotno, kakor jo je znal dolenski govorec. Tudi zato je Jurčič tako ljudski pisatelj, ne samo zaradi tega, ker je motivno nadaljeval ljudsko pripovedno izročilo.

Besedilo je prilagojeno današnjemu pravopisu. Popravljeni pa so tudi nekatere jezikovne napake ali nerodnosti, saj gre za delo, ki je namenjeno širokemu krogu bralcev. V prilagoditvi je šel urednik dr. Mirko Rupel dalje od drugih. Včasih se človek sprašuje, ali ni šel predaleč, ali pa, če je šel že tako daleč, zakaj ni kdaj napravil še korak naprej. Zamenjal je enkrat z nekoč, je rokoplesalo s plesalo, po polnem napak s popolnoma napak, ne bi trebalo z ne bi bilo treba in s tem je šlo nekaj starinske nerodnosti, pa tudi časovne posebnosti. Če so se morale umakniti take oblike, ali se ne bi lahko tudi »zastopijo« namesto razumejo in še prej odvažno za resno?

V opombah je dopolnjeno Prijateljevo besed, razlaga imen in nevsakdanjih besed pa je še bolj izčrpna kakor pri Prijatelju. Vendar je še zmerom ostalo več besed, ki so danes ali iz rabe ali ne navadne, pa bi jih bilo treba pojasniti. Kaj je pravzaprav maček pri pasu ali na koga meri ubežni Tomaž v Hčeri mestnega sodnika? Tako je s privedniškom ljudski v pomenu tui ali s primeri: tožiti na kontumac in na štemple, paent (razglas), ni svojega mleka pil, Drnulevja škorkja, višnjanski priimki, koliko se po resnični kakor Krevs, koliko izmišljeni; tudi štrva mnogim ni več znana kakor ne mesleje, priden (247) v pomenu dober in koristen, ali dražletnik ter koblica pri kolovratu. Sicer je pa ravno Jurčič od vseh naših klasikov skoraj še najbolj preskrbljen z besedno razlago. Lino Legiša

0 usodi filma „Tatovi koles“

Nekoliko pred 3 letoma je Ljubljana gledala odlični italijanski film »Tatovi koles«. Na našo filmsko kulturo politično, ki je dokaj pridno skrbela za to, da se vsaj nekaj stvari v tujih letih posebno v prvi polovici leta, gledal na debelo slabo filmsko plažo, pada precejšnji del odgovornosti za dejstvo, da je naš film občinstvo sprejelo »Tatove koles« precej brezobzirno in da ob tem filmu ni dolgo napolnjevalo dvoran. Preprosta resnica je prijetna dejstva, da s filmsko kritiko slabih filmov v tiskanih ne dosežemo večjega učinka; edino zares učinkovito sredstvo je izpolnjenost slabih filmov z dobrimi. In zares dobre filme bo treba več in temeljiteje obravnavati.

Ne bo pa nezanimivo, če povemo, kako usodo je doživel ta film sicer in in v Zahodni Nemčiji. Pod naslovom »Tatovi koles«, mojstrsko delo italijanskega neovizualizma, je poročala »Stuttgarter Zeitung« med drugim tole:

Režiser de Sica je moral mesec in mesec iskati producenta. Američan Selznick je bil voljen, toda le, če bi Clary Gvart igral plakaterja. Toda de Sica je vztrajal pri svojem slogu, čeprav bi bil zasledil svet. Naslov povestnega dela je ustvaril tako, ki utira pot in ki pomeni svetovni uspeh. V New Yorku so film vrtili leto dni. In kljub temu se ni mogel najti nemški izposojevalec (RKO) se je treba zahvaliti, da smo se seznanili z njim.

Težave, ki so nastale pri nemški izposojalci, Zahodni Nemčiji, so nam nekako razumljive, težave s sprejemom tega filma pri našem občinstvu so nam tudi razumljive. In zato nam je žalostno pri sreču...

Sliskarske razstave v Beogradu in Zagrebu

V zagrebškem salonu Likum je bila odprta razstava slik Petra Simage. Njegov prvi povojni razstavi je Peter Simaga razstavil 50 del v akvarelu in grafiki in nekaj študij. V Beogradu je v umetniški galeriji Ulus prvič samostojno razstavil slikar Bate Mihajlovič, ki se je začel baviti s slikarstvom po osvojitvi. Razstavil je nad 80 del, večina oli. V Zagrebu bodo v novem salonu Zdrženja likovnih umetnikov Hrvatske v Gajevi ulici priredili reprezentativno razstavo slikarstva, grafike in kiparstva, ki bo odprta na predvečer mirovnega zborovanja. V salonu Likum pa razstavlja tudi slikar Zlatko Prica.

Nove knjige in revije

Prejeli smo: Maks Rožman, Strojeplasje. Učbenik za šole in samouke. »Knjižnica za vzgojo strokovnih kadrov 94«. Založila Državna založba Slovenije. Ljubljana 1951. Strani 130. 4.

Slovenski knjižni trg. Mesečnik. Izdaja za slovenske založbe Državna založba Slovenije. Leto IV, šte. 7-9 (julij, avgust, september). Ljubljana 1951. 9.

Franc Trtnički: Staros, študija (grafika)

FRANCETA BEVKA „MALI UPORNIK“

Franceta Bevka spada med tiste slovenske pisatelje, ki so velik del svojega ustvarjanja posvetili mladini. Njegovo marljivo pero dela za mladi rod že lepo vrsto let, vsaj od l. 1920, ko so izšle njegove pesmi »Fastidi« pri kresni in plusus. Od dveh zgodbi, raztresenih po mnogih letnikih mladinskih listov, do povesti, ki so zaradi obsežnosti izhajale v samostojnih knjigah, povsed tujino, kako rad ima pisatelj mladino! Ploč te njegove ljubezni so tudi mladinske igrice »Obedak Pavček« (1923). Malo je naših otrok, ki bi ne poznali vsaj ene od njegovih povesti kot n. pr. »Tatič« (1923), »Lukce« in njegov »Skorec« (1931), »Lukce« in »Očeta« (1932), pripovedke za mladino »Kosorog« (1933), »Fastidi«, »Huda šaravica« (1933), »Grivarjevi otroci« (1933), »Peter Klepec«, ki je izhajal v »Našem rodu« itd. Pred dvema letoma so izšle pri založbi Mladinska knjiga njegove zgodbe »Aviohoroške igrice« »Otroška leta«. Kakor smo izvedeli, namerava založba Mladinske knjige v nekaj letih izdati vsa Bevкова dela za mladino, pesmi, igrice in povesti. Glede na to, da so glasili starejša dela danes še težko dostopna, je taka zamisel pravo hvalevredna, saj bo tako izdaja zbrala raztresene spise in našla svoje mesto ob ostalem pisateljevem dosežkem opusu, ki ga pripravila Državna založba Slovenije. Posebnost Bevkovih zbranih mladinskih spisov bo tudi v tem, da bo vsako delo izšlo v samostojni knjigi in ga bo ilustriral poseben ilustrator.

V »Pionirski knjižnici« Mladinske knjige, ki jo urejajo Ada Škeriava, je letos izšla nova mladinska povest Franceta Bevka v naslovu »Mali upornik«. Kot je razbrati že iz naslova, je to povest iz osvobodilnega boja. Delanje se rodi na Primorskem, kamor se Bev vedno vrača po motive. Povest se začne v gorski vasi na Tolminkem leta 1942, ko se dvajsetletni Jerebov Tomažek prikrati sreča s partizani in doživi tako izpolnitev svoje najdražje želje. Italijani namreč v bližini njegovega doma napadejo partizane. V tem boju je ranjen partizan Črt, ki ga začasno prenešajo na podstrežje Tomažekovega doma. Tajno bivanje partizanskega ranjenca na početnem domu in odhod očeta Jerneca v partizane sproži val novih dogodkov in poglavitno vsebino povesti. Lovski in godni čuvaj Peter Šmuk vdan služba vaškega mogotca in lastnika žage Kacurca, ovari Tomažekove stariše, Italijani jim požgo skromni dom, aretirajo Tomažekove matere in namene in hudo pretepejo tudi Tomažka, ki pa nikdar ne izda ter junaško prenaša bolečine. Karabinerji pa zato rečejo »piccolo ribelle«. Tomažek pobegne k partizanom, ti

pa napadejo orožniško postajo ter rešijo iz zaporu tudi Tomažekovo mater. To je okvirna zgodba. Tomažek je postal partizan in bil za kurirja od prvega do zadnjega dne. Najbližji znanici ga niso imenovali drugače kot »mali upornik« — »piccolo ribelle«. Doživel ni nič takega, česar bi ne bili doživeli tudi drugi kurirji, ki so takrat tekali po naših gorah in samotah. Tresel ga je mraz, kuhala ga je vročina, trpel je lakota, kdaj pa kdaj tudi kot mož, zadovoljno predel od sitosti. Vstati mu je bilo za nohte in so ga je dolge noče reševale smrti. Po vojni pa je našel še očeta in mater živa in zdrava.

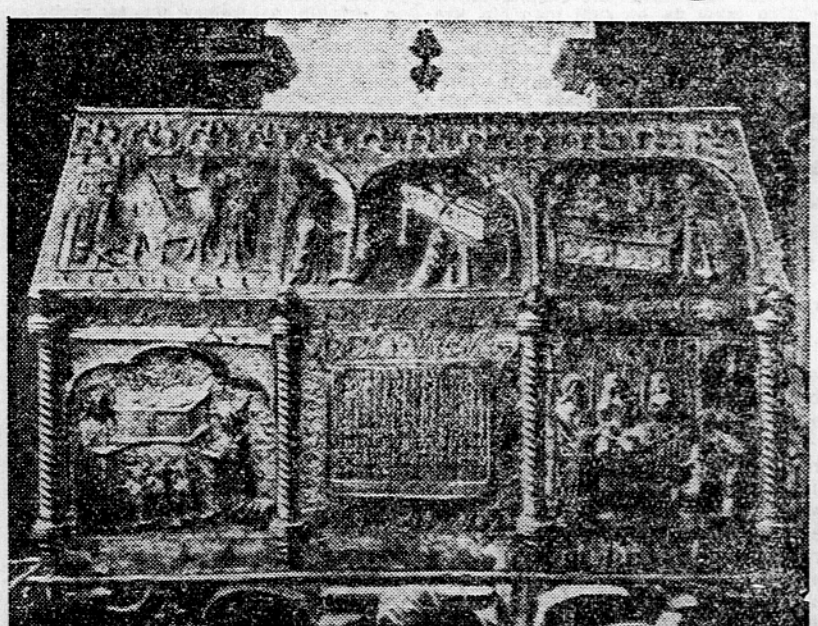
V vsej zgodbi ni nič za lase privlečenega, nobene cenenega junaštva, mirno, lagodno pripovedovanje teče do konca. Mladino bo posebno pritegnili napet opisi Tomažekovega bega karabinerjem izpred nosa. Pisateljeva dikcija se je v tej knjigi s posebno spretnostjo približala mladim ušesom. Tudi ne manjka dela tistega vzdržaja, ki je nujno potrebno, da ob sodelovanju čitateljeve domisljivosti nastane tisti stik med bralcem in knjigo, ki zagotovi prvim užitek, slednjim pa uspeh.

Antologija francoske proze

Marcel Arland, čigar ime ima sloveč literarni prizvok, je zbral najlepše cvetje francoske proze in ga povezal v svež sopek. Gre za umetnine s področja proze, delo okoli 50 avtorjev, ki jih je Marcel Arland povezal v celoto. Med njimi so vsi največji, pa tudi nekateri manjši so našli svoje mesto ob njih. Če so na svoj način prispevali k razvoju in razcvetu francoske proze, Antologija francoske proze je izšla z naslovom »La Prose française« v pariški založbi Stock. Na 600 straneh se zgrinja pred nami razmah francoske prozne ustvarjalnosti tja do XVII. stoletja, medtem ko pride nadaljnji razvoj v program drugega zvezka.

Pojasnilo. V našem četrtkovnem kulturnem pregledu je bila k članku Fr. Škeria o arhivih objavljena slika s podpisom: Iz arhivov Etnografskega muzeja v Ljubljani. V resnici so slike naša na knjižnico ljubljanskega Narodnega muzeja.

Razstava zadrske srednjereške umetnosti v Zagrebu

Sarkofag sv. Simuna iz Zadra, izde lan iz cedrovine, s reliefi, ki so vdeleni v srebro in so lepo umetniško delo iz 14. stoletja

V času Mirovnega kongresa bodo v Zagrebu razne prireditve in več razstav, med katerimi bo vzbudila »Razstava zadrske srednjereške umetnosti« med umetnikimi in znanstvenimi krogi največ zanimanja. Razstava bo nekakšno dopolnilo »Razstave jugoslovanske srednjereške umetnosti« v Umetniškem paviljonu, ki jo je obiskalo že 100.000 ljudi. Razstavo bodo odprli v atriju Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Na njej bodo številni dragoceni predmeti: relikviarji iz XI.-XVIII. stoletja, cerkveni pri, odtiski iz cerkve sv. Erija, ne v katedrali sv. Stojšje, razni dokumenti iz Državnega arhiva v Zadru, dela starih zadrskih pisateljev in razni drugi predmeti, ki imajo zgodovinski, kulturni in umetniški pomen. Na razstavi pa bo nedvomno vzbujal največjo pozornost sarkofag sv. Simuna, ne samo kot izredno umetniško delo, marveč tudi kot kulturno-zgodovinski dokument. Sarkofag so izdelali po naročilu kraljeve Jeliscavete Kotromaničeve, žene Ludvi-

ka I. Narejeni je iz cedrovine in oblit s srebrom, na katerem so reliefi, ki jih je izdelal zadski umetnik »Franjo od Milana« med leti 1376 do 1378. Reliefi predstavljajo prizore iz življenja sv. Simuna in velikih fevdalcev Kotromaničev, Brblirskih ter ogrsko-hrvaškega kralja Ludvika I. Velikega iz rodu Anžovincev. V imenu Jugoslovanske akademije, ki je organizator razstave, se je mudil v Zadru Miroslav Križar, kjer je izvršil s konzervatorjem Grgom Ostričem vse priprave za izdelavo odtiskov in za prenos originalov na razstavo v Zagrebu. Vse odtiske so izdelali strokovnjaki zagrebške Gipsoteke, med njimi sarkofag sv. Simuna (za katerega so porabili 140 kg srebra), dela kora v cerkvi sv. Frane in v katedrali sv. Stojšje itd. Tako bo »Razstava zadrske srednjereške umetnosti« v kulturno-zgodovinskih umetniških stadij, ki bo imela v dneh Mirovnega kongresa v Zagrebu nedvomno velik pomen.

M. B.

Nov duh v ljubljansko semenišče!

Nasla država stopa iz leta v leto in iz dneva v dan z odločnimi koraki k socializmu. Kljub vsem dejstvom pa je precejšen del duhovnikov še vedno konservativno in najbolj reakcionarno usmerjen. Čas bi že bil, da bi prenehali s svojim mračnim delovanjem in mišljenjem. Kdaj bodo vsi ti duhovniki, ki nas še ne poznajo, stopili med ljudi in z njimi zaživeli in za njih delovali?

Tega še ne bomo doživeli tako kmalu, posebno še ne, če bodo še nadalje nastopali mesta novomanišniki, ki se od mnogih »starašmanov« prav nič ne razlikujejo in dokler bo ljubljansko semenišče središče podtalnega rovarjenja. Le predstavljamo si nekoliko njihovo življenje.

Vsak, ki se je oddaljil za duhovniški stan, mora prebiti svoja študijska leta v semenišču. Mogoče se prav še ne zave in že se znajde mlad fant med zidovnjem, daleč, daleč od vsakdanjega življenja. Od prvega trenutka naprej mu ni treba imeti nobenih skrbi za skromno sobico in za svoj vsakdanji kruh. Nikoli več ne bo imel stalnega stika s svojimi tovariši in tovarišicami iz drugih fakultet. Ne bo mogel spoznati njihovih naporov in stremeljenj, z njimi se ne bo mogel pogovarjati in razvedriti. Kako naj mlad semenišnik spozna življenje, če naj ne čita listov in časopisov in če ne more kakorkoli spoznavati dejavnosti ljudi? Kakor na verigo priklenjen ne more na koncerte, v gledališče, v kino, v knjižnice, na zabave in na razstave. Njegovi predstavitelji so ubijalci duha svojih semenišnikov, ker jim zapirajo pot do kulturnih stvaritev, do zabav, do ljudi, katerih navad, običajev, slabosti, vrtil in tle ne more spoznati, so ubijalci duha, ker mu zapirajo pot do življenja, do samostojnosti in lastnih zadevah tja do javnega udeleževanja do horizonta in do inteligence. Vsak, ki preživi študijska leta v semenišču, posebno pa še v ljubljanskem, ne zna več ceniti življenjske borbe posameznikov, ne zna onemugiti mladostnih, ne graja razuzdanih, ker nikogar od teh ni mogel srečati. Zgrajal se bo nad veseli nepokvarjenih, pridigal bo o ljubezni do bližnjega, o slogi, o potrpežljivosti in vzdržnosti, čeprav sam še ni imel prilike praktično okusiti teh čednosti človekove duše. Njegov brevir in teološke knjige so njegov svet in njegova učtenost in iz njih bo čital o Bogu Nesvoboden in, izpostavljen svojim volji in po bozabil, da je tudi on človek od Njega poslan, da mu po ljudstvu služi, ditieljem, s katerimi je sklenil že pri vstopu, da dela za »njihovo stvar«, ki mu jo pozneje zmenejo z Evangelijem in raz-

nimi pridigami tako, da se ne ve, kdaj se je je nalezel.

Dne 7. t. m. smo v »Slovenskem poročevalcu« brali članek nepodpisane bogoslovca, ki nam je jasno opisal razmere na slovenskem semenišču. Glede na te razmere vprašujemo, če bomo morali še nadalje trpeti to »visoko šolo reakcije«? Ali bomo preganjali vero, če bomo uničili protidržavne elemente? Ali bi se na ta način zamajali temelji teološke fakultete? Ne. Tako ne bomo nikoli dobili patriotičnih duhovnikov, če bo visoki kler na ljubljanskem semenišču še naprej nergal proti predvojaški vzgoji in če ne bo dopuščal delovanja mladinskih organizacij tudi med teologi. Saj je prav ta kler tisti, — kakor nam je znano iz članka bogoslovca, — ki je njihov organizator razbil, ki bi rad sežgal »Nova pota« in jih nadomestil z »Zlomskovimi drobtinami«. In ono splošno in pa srčno kulturo, kje naj je semenišniško doba, če ne v vsakdanjem življenju in njegovih ustvaritvah? Ali se ne sliši obupno klic omenjenega bogoslovca, ki opisuje teror, ki vlada pri teologih na eni strani in brezuspšno borbo patriotičnih duhovnikov proti reakciji na drugi strani? Prav nemogoče se mi zdi od naše oblasti, da ne podpira naprednega dela in ga prepriča samemu sebi.

Mislim, da je nujno, da se mladinci v semenišču, ki niso posebno odporni, vzgojijo in se bodo že vzgajali v odločne, ki bodo prava gnojila za razne garde, fašiste, ustaše i. sl., če ne bo tega mišle prepričali in v kati ztrali. Ali mogoče pričakujemo od take vzgoje zavednih državljanov in patriotov?

Kaj torej storiti? Odgovor: Semenšče naj pride pod Upravo študentskih domov in menz, ali vsaj pod državno kontrolo. Semenšče naj bo tako, kakor so vsi ostali študentski domovi. In vsi ostali študentski domovi so končno so pri privatna stanovanja vedno našla in se bodo vedno našla. Ako obstoja semenšča knjižnica, naj se preseli na fakulteto, da bo tam dostopna vsakemu, kakor je to na drugih fakultetah.

Edino tako lahko postane tudi teolog študent med študenti, tak, kakor so ekonomist, muzik, medicinar, tehnik itd. Edino tako se bomo poznali med seboj in bomo lahko nekoč ljudje na mestu, kakor bomo tudi mi neoteologi, ali morda še boljši.

B. Bratkovič

Namestop v Zagreb v Zürich

Gangstrski pobeg dveh pilotov

Ze pred nekaj dnevi je poročal Tanjug, da sta piloti Jugoslovanskega aerostopista Bjelanovič in Kavič, ki sta vozila redno potniško letalo na progi Ljubljana—Zagreb—Beograd na gangstrski način pobegnili z letalom poimeno pilotov, v Svico. O vseh stvari smo naknadno zvedeli od pilotov, ki so se vrnili v Ljubljano, še nekaj podrobnosti. Ze po nekaj minutah vožnje z letalom, so potniki zasuli, da nekaj ni v redu. Namesto nadvojnega grice je letalo zavilo proti Gorenjski. Mehanika sta piloti poslala s kovič v rep letala v kabino pa sta poklicala sina pilota Rase-njeviča, ki je že prejšnji dan ostal v Svici. Preprosti potniki pa se je začel, ko se je hotel nih hudega sluteč mehaniki vrniti v pilotsko kabino. Našel je zaprt vrata. S silo jih je poskušal odpreti, na pomoč mu je prišel še en potnik, razbijala sta po vratih, tedaj so jih odprli. Potniki so se nato vrnili v letalo. Namesto nadvojnega grice je letalo zavilo proti Gorenjski. Mehanika sta piloti poslala s kovič v rep letala v kabino pa sta poklicala sina pilota Rase-njeviča, ki je že prejšnji dan ostal v Svici. Preprosti potniki pa se je začel, ko se je hotel nih hudega sluteč mehaniki vrniti v pilotsko kabino. Našel je zaprt vrata. S silo jih je poskušal odpreti, na pomoč mu je prišel še en potnik, razbijala sta po vratih, tedaj so jih odprli. Potniki so se nato vrnili v letalo.

V pilotski kabini pa so se medtem dogajale kaj čudne reči. Kmalu po vzletu na ljubljanskem letališču, ko sta piloti na zvit način odstavila iz kabine mehanika, so napadli raketolegista s sekuro in ga ustrašovali s pištolo ter ga zvezali. Nato je eden izmed pilotov streljal skozi vrata na mehanika, ki je na vsak način hotel priti v kabino. Drugi pilot pa je izvajal z letalom nevarne akrobacije nad visokimi vrhovi Alpe, da je prisilili potnike, da so ostali privezani na svojih sedežih in niso mogli vdrati v kabino.

Po dveh urah in pol vožnje so pristali na letališču v Zürichu. Izmučeni in prestrašeni potniki so navdušeno odprli olostatem izrazili svoj gnev nad piloti, ki sta o svojem gangstrskem begu resno ogrozila njihova življenja.

Se isti večer je prišla iz Beograda s posebnim letalom nova posadka, naslednje jutro se je vseh 19 potnikov odpravljalo nazaj v Jugoslavijo.

Slovenske narodne pesmi za glas in kitaro

v prirediti St. Preka se dobe v vseh podružnicah Jugoreklama v Ljubljani, Mariboru in Celju. — Dobe se tudi v DZS, oddelke za muzikalije. Ljubljana, Kongresni trg.

Dnevne vesti

KOLENDAR
Nedelja, 21. oktobra: Uršula, Stojslav, Ponedeljek, 22. oktobra: Zorislava, Kor-duša.
Torek, 23. oktobra: Severin, Ignacij, Zivka.
SPOMINSKI DNEVI
21. X. 1833. — Rojen v Stockholmu kemik-izumitelj Alfred Nobel, ki je ustanovil posebne nagrade (Nobelove nagrade) za znanstvenike in umetnike.
22. X. 1944. — Smrt IX. korpusa so zavzele Poljane nad Skofjo Loko.
NEDELJSKA DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA
Ljubljana: Miklošičeva c. 20, tel. 50-81. Celje: dr. Jože Fišer, Gregorčičeva ul. 7. — od sobote popoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

Vabimo frontovce mesta Ljubljana, da se v nedeljo, 21. oktobra ob 14. uri udeležijo v čim večjem številu odkritja spominske plošče v Tacnu pod Smarno goro na Novakovi hiši, kjer je bila februarja 1941, leta zadnja vse-slovenska konferenca SKOJ. — Vestni odbor OF — Ljubljana.

Pevski zbor Glasbene Matice ima pev-ske vaje v poslopju Glasbene šole v Vegovi ulici. Vabimo nove pevke in pev-ce, posebno soprane in tenorje, ki imajo veselje za resno zborovsko glasbo. Vaje v ponedeljkih, torekih in petkih ob 20. uri.

Naše naročnike

prosimo, da nam redno nakazujejo naroč-nino predvsem zato, da bodo lahko nepre-trgoma prejeli naš dnevnik ter da se izognejo dragim stroškom za opominjanje.

Uprava „Slovenskega poročevalca“

ZERJALOVA ZADEVA V DRUGI ROK

Sportne javnosti v Sloveniji in v vsaj Jugoslaviji je zadnji čas razgalil dogodke, ki ga tisk že nekaj časa na široko obravnava. Nadim bralcem je bolj ali manj znana zadeva z Zerjalom rekordnim rezultatom v metu kladiva 6. oktobra v Celju in kajzijo, ki mu jo je 10. oktobra izrekla Atletska zveza Jugoslavije. Ker so bila mnenja o pravilnosti teke sklepa deljena, je športska sekcija Društva novinarjev Slovenije zaradi razstavljenosti svari sklicala sestanek s predstavniki Atletske zveze Slovenije in Atlet-skega društva kladivarjev, kamor je povabil tudi Danila Zerjalo v podrob-nem razgovoru in po pregledu obširnega gradiva so bile ugotovljene ne-katero zanimivosti, ki vso stvar osvetlujejo v drugačni luči, kakor jo mečejo na Zerjalo zagovorniki silepa Atletske zveze Jugoslavije, s katerimi je bil njegov rezultat 58.80 m razveljavljen in izrečena kazen 6 mesecev prepovedi tekovanja.

Zadeva z Danilom Zerjalom se je začela v zvezi s pripravami za atletski dvoboju Jugoslavija v Vel. Britaniji dne 26. avgusta v Beogradu. Za državno reprezentanco je bil določen tudi Zerjal, ki pa se tekmovalni zaradi podelitve ni udeležil. Zato je AZJ uvedla proti njemu disciplinski postopek, kar je razvidno iz dopisa disciplinskega odbora AZJ z dne 30. avgusta, kjer je med drugim reklo:

»Na svoj redni seji z dne 29. avgusta 1951 je izvršni odbor AZJ sklenil, da se proti tovarišu Maksu Megušarju, članu upravnega odbora AZJ, Naprudniku Zor-anu, sekretarju AZS, Zerjalu Danilu in Milerju Janku, atletoma, uvede disciplinski postopek zaradi odvračanja uspeš-ne izvršitve priprav okoli organizacije dvoboja Velika Britanija v Jugoslavijo.

D. o. (disciplinski odbor) AZJ je na-dalje sklenil, da disciplinski postopek proti Zerjalu in Milerju v smislu čl. 74 poveri d. o. AZS, ki tem govori čl. 71. (op. pisca) s tem, da Zerjalo takoj sus-pendira v smislu čl. 79 disciplinskega pravilnika AZJ (najbrž čl. 74, ki govori o suspenzi, op. pisca) Po izvršeni preiskavi proti Zerjalu in Milerju naj d. o. AZS določi v predmetu o njuni krivdi (op. pisca) d. o. AZJ, ki po njegovi proučitvi izdal končno odločbo o vprašanju njih-ove odgovornosti.

Pismo, v katerem je dostavek, da bo vsa podrobna obvestila o tej stvari dal osebnemu sekretarju AZJ Slavku Dukiću po prihodu v Ljubljano, je AZS prejela 3. septembra. S tem pismom je d. o. AZJ dal nalog d. o. AZS, naj on reši zadevo z Zerjalom in Milerjem. Kajti čl. 71 pravi: D. o. AZJ lahko po svoji ugotovitvi, kadar se pokaže potreba, odstopi predmet v razpravo in odločitev d. o. atletskih zvez ljudskih republik.

Toda na drugi strani je v obrazložitvi sklepa med drugim rečeno:

Vodenje disciplinskega postopka proti Zerjalu in Milerju se poverja d. o. AZS, ki naj po končani preiskavi dostavi predmet v odločitev d. o. AZJ.

Kar s bistveno nasprotuje. AZS je upo-števala slednje navodilo in se zato ome-žila samo na preiskavo. Naslednje jutro, 4. septembra, je bila seja IO (izvršni odbor) AZS, ki so ji prisostvovali tudi zastopniki AZJ Sla-vkoju Dukiću, Aca Stevanoviču in zvezni kapetan Pavle Jovičević. Tam so najprej razstili vpraševanje disciplinskega postop-ka proti Megušarju in Naprudniku, tako da je sekretar AZJ izjavil: »Ko pridem v Beograd, bom o vsem osebno poročal in predlagal, da se ukine sus-penzija proti Megušarju, proti Naprudniku in proti Zerjalu in Milerju. Kar pa se tiče slučajev Miler in Zerjal, naj reši zadevo vaš d. o. Za Milerja predlagam ustni ali pisni opomin, za Zerjalo pa se pred izrekom kazni posve-tuje z namli, da ne bo kasneje nepotr-pno razveljavljeno.

Izjavil je tudi Dukiću, da se sluti, da je bila, ne glede na izid preiskave, že tedaj sklenjena kazen za suspendirana atleta Milerja in Zerjalo. Ta domneva je pod-irja z njegovo pripombo, da ne bo ne-potrebnega razveljavljanja ali z glavnim besedilom: vprašajte nas, kakšna naj bo kazen.

V nadaljevanju pomeni se je inž. Cu-ček vprašal: Prosim, da nam razložite, kakšne vrste suspenz bil morala AZS iz-reči Zerjalu?

Dukiću: To je avtomatski suspenz, ki stopi v veljavo takoj, brez predhodnega sklenitve d. o. Mi bi suspenz izrekli, če bi nam vrsto suspenz označili tako ka-kor Zerjal.

Pogojem, kaj pravila pravila o sus-penzi:

Čl. 74: Suspenz je lahko: a) avtomat-ski, b) na temelju predhodne odločitve d. o., c) zaradi neprihoda k zasilanju in d) fakultativni.

Čl. 75: Avtomatski suspenz nastopi, čim je tekmovalac odstranjen s tekmo-vanja in traja največ mesec dni. Če v tem času kazen ni izrečena, suspenz avtomatsko preneha.

Čl. 76: Suspenz na temelju predhodne odločbe se lahko izreče v vseh stih primerih, kadar je oboženo izvršiti pre-kršek, za katerega je po tem pravilniku predvidena kazen prepovedi tekovanja, prepoved nastopanja ali prepoved opravl-janja dolžnosti.

Suspenz traja mesec dni, a se v cilju vsestranske preiskave lahko podaljša, toda največ za 3 mesece.

Delegat AZJ Dukiću je dal torej AZS, kljub jasni odločitvi v pravilniku na-pačno navodilo o vrsti suspenza, Zerjalo in Milerja. Toda ne glede na to je sus-penz po preteku enega mesca ugasnil, ker ni bil podaljšan. Čeprav navaja IO

njegovih dramatičnih proizvodov zavre-ma »Fuentovejuna« (Ovčji kal) prav gotovo zelo pomembno mesto. Delo je prevedel Janko Moder, kot gost režiser in opremil Bojan Stupica.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
V nedeljo, 21. oktobra ob 20. gostuje v vlogi Margarette v Gounodovi operi »FAUST« sopranistka Sonja Fabič-Milica iz Zagreba. — Predstava je izven abonmaja.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE MESTNI DOM
Nedelja, 21. oktobra ob 9. I. Tavčar: »Cvetje v jeseni. Ljudska igra s god-bo in petjem.

GLEDALIŠČE SKOFJA LOKA
Nedelja, 21. oktobra ob 18: ponovitev uspešne komedije »Dva duca in rečih vrtinc«. Predprodaja dve uri pred predstavo.

KULTURNI DOM SV. DUM PRUŽI LOKI
Nedelja, 21. oktobra ob 20: komedija »Dva duca in rečih vrtinc«. Predprodaja ob četrti uri pred predstavo.

PRESERNOVO GLEDALIŠČE
Torek, 23. oktobra ob 20: Shakespeare: »Vesela Windsorka«. Abonma — Torek. Petek, 26. oktobra ob 20: Shakespeare: »Vesela Windsorka«. Abonma — A in izven.

Koncerti
Tenorist Antonio Dermota bo imel svoj koncert pesmi in ari v soboto 27. oktobra v Filharmoniji. Pel bo 3 Mozartove arije, 5 Schubertovih in 5 Straussovih pesmi ter 5 pesmi iz jugoslovanske lita-rature. Pri klavirju Hilda Dermota. Abon-mentni koncerti so tudi koncerti na raz-polgo vstopnice po poljubni izbiri v nedeljek in torek v Knjižarni muzikalij.

Kino
LJUBLJANA — UNION: ameriški film: »Vrnitev«. Kratkati film: Film. novosti 42. Predstava ob 16, 18.30 in 21. Pro-daja vstopnic ob 14. dle.

SLOGA: ameriški film: »Naš VIII je junak«. Kratkati film: Bos. mesečnik 34. Predstava ob 15, 17 in 19. Dopol-ne ob 10.30 min. Predprodaja vstop-nic ob 9.30 in 11. dle.

MOSKVA: angleški film: »Zadeva Winslow«. Kratkati film: Film. novosti 41. Predstava ob 16, 18.30 in 21. Dopol-ne matineja za pionirje ob 9 in 11 in v sicer sledenih filmov: »Popaj na lenuh. Skrajni ptičec. Oči do oču-čarja neba. Nauk in tehnika 4.

AZJ 18. t. m. v »Našem športu«, da je v zapisniku o prvem sestanku d. o. AZS dne 14. 9. zapisano: »Na seji IO AZS dne 4. 9. (ne 14., kakor piše »Naš šport«) je bil poenoten tov. Danilo Kor-ko, da zaradi tovr. Zerjalo in Milerja in izreče tov. Zerjalu ob tej priložnosti avtomatski suspenz, ki velja vse do tedaj, dokler ne bo d. o. AZJ na osnovi gra-diva, ki ga mora zbrati d. o. AZS, iz-rekel končno odločitev.« suspenz proti Zerjalu vseeno ni ostal v veljavi, ker AZJ o tem, 10. oktobra ni bila obveščena in bi bila morala suspenz pravočasno podaljšati. In nerazumljiva vzroka za Klavdivar, čigar član je Zer-jal, po izreku suspenza ni dobil takega obvestila, temveč mu je bilo sporočeno le avtomatski suspenz Zerjalo. Član IO AZJ so bili najbrž prav tako prepričani, da je suspenz nad Zerjalom ugasnil, ker na seji 17. sept. ničel ni protestiral proti nastopu Zerjalo na drž. prvenstvu 1. in 2. septembra v Ljubljani.

S pravne strani je torej kazen proti Zerjalu nepravilna in neve-rljavna, ker je bila izrečena več dni po izteku suspenza.

Na seji AZS 4. sept. so točno po za-pisniku govorili tudi tole:

Jovičević: Organizacija je bila fak-tično dobra (mišljeno je državno prvenstvo v Ljubljani 1. in 2. sept.), vendar se je zgodila velika napaka, ki lahko vrže obutno senco na celotno organi-zacijo. Krog za kladivo je diftercal za 2 cm, kar pa je bilo seveda preveliko. Zato je moral svoje kladivo na 2 cm predolgi žic, kar so sodniki opazili šele na intervencijo Ace Stevanoviča.

Korček: Čudno, naši krog so bili ve-dno zmerni pred tekmovalcem.

Jovičević: Če je bil pred tekmoval-cem pravilno izmerjeno in ozna-čeno s pečatom Zveze, krog pa sem osebno premeril pred tekmovalcem z feldnim merilom in bi bilo možno od-stopanje na premeru kroga edino ob predpostavki, ko bi se krog nenadoma in lahko zaradi neke zunanje opore delno deformiral, kar pa je silno malo ver-jetno.

Jovičević: Ne poznate Zerjalo, pri nje-govih rekvizitih je treba posebno dobro paziti, saj je pri njem v Beogradu naj-ljostno, da se težaji in dimenziji soglasno izpoved funkcionalne AZS, da so bila tedaj na stadionu tekmovalcem na razpolago štiri kladiva, od katerih nobenega ni prinesel Zerjal. Vskomur je bil pri njem, da meče, katerega koli od njih? Seveda mečem, ki je bil po-ugovorno, da je eno izmed kladiv, ki ga ni metal samo Zerjal, za podlrgi centimeter daljši, kakor je predpisano (strokovni pravilo, da se je najbrž iztegnila zvitka jeklena žica) in je bilo tako izrečeno.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

V tem ozračju se je začel disciplinski postopek proti Zerjalu. Toda

preiskava, ki jo je uvedel d. o. AZS po izreku suspenza 4. sept. ni mogla ugotoviti druge obremenitve, kakor da je opustil možnost takega krivda, ki je bila v njegovih stavljenih forumov o tem, da ne bo nastopil, da bi bil vsak nespora-zum nemogoč.

Ali ni bila dolžnost voditeljev in dru-gih atletskih funkcionarjev v Beogradu, ki so vedeli, da se težaji in dimenziji Zerjalovega orodja niso vedno čisti računali, da med štiriletnim njegovim bivanjem v Beogradu ugotove, kaj je pravda in da na tak način predpade dejanje najstrože kaznujejo, ne pa da sumničito našega rekorderja za tak pre-kršek na tekmovalju, kjer za to ni bilo utemeljenih vzrokov? Zato to že tedaj ni metalo senco na Zerjalove odlične uspehe? Senco nanj je bilo treba vreti šele zdaj — pred preiskavo o njegovi krivdi. Padla pa je na druge.

D. o. AZS je s tako oceno poslal zbra-no gradivo v Beograd, toda med tem so se dogodki že razvijali. 8. oktobra je bilo v Celju prvenstvo Slovenije v mnogobojih. Na tekmovalju je nastopil tudi Zerjal, ker mu je eno-mesečni suspenz potekel, ne da bi bila izrečena kazen. V metu kladiva je po-stavil rekordni rezultat 58.80 m. Nasa športsna javnost se je veselila velikega uspeha, nekatere pa ni bil po volji, kar so pokazale ogumbe v »Našem špor-tu« in »Politiki«. Se posebno pa na AZS naslovljeno pismo AZJ z dne 8. okto-bra (naslovljenec ga je prejel 11. okt.), ki se glasi:

Dragi tovariši! Vprašanje Zerjalo postaja že afera v športnem svetu. O njem se vedno več razpravlja. Ali je Zerjal nastopil v Beogradu, ali ne? Je Zerjalom odgovarjamo vedno enako: Vse slučaj rešuje AZS.

Toda stvar je zvezela že tolikošte razmere, da jo bomo zdaj zelo težko uspeli urediti. Ali Zerjal nastopi v Celju in vrgel kladivo 58.80 m. Kaze, da je Zerjal s formalne strani imel pravico nastopiti. Po disciplinskem pravilniku traja suspenz samo mesec dni, to se pravi, da je bilo toliko časa urejenih vsotkov, v tem času urediti. Toda vprašanje, ali bo kljub temu priznan Zerjalov rezul-tat, je še vedno resno.

Treba je, da nam najhitreje po-šljete podrobno poročilo, kaj ste uspeli storiti o vseh stvari, ki so bila vprašanje Zerjalo dostel je ni re-šeno. Kakšne so vaše namere o vsem tem?

Prosimo, poročajte nam o vsem čimprej! Tovariši! Vse podrobnosti nam pošljite v Beograd, da se tekmovalci v Beogradu, obsejajoče 14. dnočno pri-jemni strani, ki ga je d. o. AZJ prejel 10. okt. in še isti dan izrekel sodo-bno, nato pa je vprašanje obravnaval tudi AZJ. Naga stvar je, da se v Beogradu ni valja vzbujati vtis, kakor da so bile kaz-ni za Zerjalo, Milerja in Klavdivarja že vnaprej pripravljene, ker je tako ob-sežno gradivo nemogoče proučiti v tako kratkem času. To domnevno potrjujejo obravnave, ki so bile objavljene v preiskavi zbranih dokazov. Disciplinski odbor je svoje prepričanje o krivdi odobril:

»iz priznanja Danila Zerjalo, da bi prišel v Beograd, da bi kot član drž. reprezentacije nastopil v dvoboju z atletsko Velika Britanija in iz izjave zveznega kapetana Pavla Jovičevića, da Zerjal ni prišel v Beograd kljub vsem prizadevanjem, da bi bil v določenem času v Beogradu zaradi sodelovanja na dvoboju.

Zagovor Zerjalo, da se tekmovalnja ni udeležil, kar je imel resno poškodbo, je d. o. zavrgel kot neumestno, češ da je Zerjal aktivno sodeloval na tekmo-vanjih

Mali oglasi

ZA PISMENO DAJANJE NASLOVOV JE TREBA PRILOŽITI 10 DIN IN NAVESTI ŠTEVILKO OGLASA. OGLASNI ODDELEK SLOVENSKEGA POROČEVALCA, LJUBLJANA, SELENBURGOVA UL. 5 TELEFON 38-96. — POSTNI PREDAL 23.

Službe dooe

VEC ČEVLJARSKIH pomočnikov sprejme takoj Podstensek Ivan, čevljarstvo Crna pri Prevaljah. Hrana in stanovanje preskrbljeno, plača po dogovoru. 11039-1

ISCIMO VEC MIZARJEV in strugarja za izdelavo lesenih galanterijskih izdelkov in igra. Jelka, Zuzemberk. 11041-1

KUHARICO in sobarico sprejmem Naslov v ogl. odd. 11039-1

TOVARNE IN PODJETJA! Dolgoletni trgovec, dobro vpeljan v tekstilni, železniški živilski in kemični stroki, sprejme mesto potnika, prodajalca, zastopnika ali nakupovalca za Srbijo, Makedonijo in Vojvodino s sedežem v Beogradu podjetij navedenih strok, ki imajo potrebno oblastveno dovoljenje ali si ga morejo priskrbiti, da imajo potnika. Plača po uredbi ali dogovoru. Ponudbe poslati: Sava Sarič, Beograd, Ulica Dobročina 12. 11033-1

TRGOVSKA POMOČNICA želi službo prodajalke kjerkoli Nastop s 1. novembrom 1951. Naslov v ogl. odd. 11009-1

1. NOVEMBRA 1951 sprejemamo 5 kvalificiranih mizarjskih pomočnikov. Gospodarska podjetja »Splošno mizarstvo« — Koečevje. 11006-1

PERFEKTO DAKTOGRAFINJO sprejmem.

Nastop v Celju 1. novembra 1951. Ponudbe na »Elektro-Celje, direktor Celje, poštni predal 56«. 11011-1

MODISTINJO z večletno prakso sprejme takoj salon Klobuček, Ljubljana, Wolfova ulica 3. 11013-1

SAMOSTOJNEGA KOVAŠKEGA pomočnika sprejemamo v službo. Naslov v ogl. odd. 11014-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA (CO) sprejemamo za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe na: Krajevno trgovino, Vrhniko. 11015-1

GRADBENEGA TEHNIKA sprejme v službo z takojšnjo namestitvijo Podjetje za kmetijsko strojno službo Koečevje. Breg. Ponudbe poslati na navedeni naslov. 11016-1

VZGOJITELJICO za Dišaki dom Tekstilnega tehnikuma v Kranju sprejemamo. Stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj. 11021-1

HISNICA samska se sprejme. Pismene ponudbe na ogl. odd. pod »Stanovanje«. 11013-1

PEKOVSKI MOJSTER z večletno samostojno prakso želi kakršnokoli odgovarjajočo službo. Ponudbe na ogl. odd. pod »Sposoben«. 11037-1

DOBER MIZARSKI POMOČNIK za boljša dela, se sprejme takoj. Zavodnik Franc, mizar, Guncije 42. Št. Vid nad Ljubljano. 11038-1

INSTRUKTORJA za matematiko sprejem. Ponudbe pod »Osmošolka«. 10936-1

TRGOVSKA POMOČNICA išče primerne zaposlitve. Naslov v ogl. odd. 10948-1

VEC KROJASKE POMOČNIKE se sprejme. Edo Marič, dir. obrtni mojster, Ljubljana, Gajeva 9. 10953-1

DOBRO KUHARICO, po možnosti samsko z izpitom sprejemamo. Nastop službe s 1. XI. 1951. Plača po dogovoru, zglasite se v Soli gasilske zveze LRS Medvode. Stanovanje preskrbljeno. 10964-1

KROJ. POMOČNICA in šiviljo sprejem. Tyrseva 6 — Ljubljana. 10973-1

PLETILJA za nogavice dobi delo takoj. Naslov v ogl. odd. 10979-1

IZVEZANO PLETILJO za ročni stroj sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. pod »Slov. poroč.« 10980-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO samostojno, pošteno, pridno, čisto, ki ima vselej na dohvat, želi fena in 6-letno hčerko. Perica v hiši! Ponudbe pod »Lep dom« na ogl. odd. 10984-1

Zasluzek

PERICO sprejemam dvakrat mesečno. — Naslov v ogl. odd. 10920-2

SIVILCO sprejemam na dom za 14 dni, za nova dela in nekoliko popravil. Dobi kosilo. Naslov v ogl. odd. 10978-2

Vajenci

DEKLICA 14 let stara, bi šla v učenje za šiviljo k dobri šivilji. Dovolila je 3 razrede gimnazije z dobrim uspehom in bi se rada obiskovala obrtno ali strokovno šolo. — Pogoje za sprejem poslati na naslov: Hribovec Zdravko, Motnik 15. 10952-3

Prodam

ČRESNJEVO SPALNICO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Ogled med pol 3 in pol 4. Naslov v ogl. odd. 10953-4

LEP GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, takoj prodam. Ljubljana, Koroška 2. 11. nadstropje. 10959-4

SINGER SIVALNI STROJ, prodam. — Bernekerjeva 21. 10971-4

ODEJO, lepo svilen, bela vata, prodam. Naslov v ogl. odd. 10972-4

SPALNICO, hrastovo, kompletno — prodam. Poljanska 7, zadaj. 10975-4

KLARINET »B« nov, prodam. Naslov v ogl. odd. 10981-4

KOMPLETNO SPALNICO, šperano, nepokvarjeno, prodam. Ponudbe na oglasni odd. SP pod »Spalnica«. 10985-4

PRODAM dobro ohranjeno moško kolo, skoraj št. 42, posteljo in omario. — Rimska 12, pritličje, Ljubljana. 10986-4

KOSARNO, 2-črtno, z zimskim vozom, kom in športni voziček dobro ohranjeno, prodam. — Naslov v ogl. odd. 10987-4

VELIKO PEC (Phobris), dobro ohranjeno prodam. Naslov v ogl. odd. 10989-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, lep, kromiran, prodam. Cegnarjeva 8. 10990-4

ZELENJEM STEDILNIK prodam. Ogled v ključavničarstvu Kosmač, Jeranova ul. 10991-4

CILINDER ČEVLJARSKI SIVALNI stroj, napajal, prodam. Tyrseva 18. 10992-4

DVE PREVLICE za biazine, vezni (sukani), primerno kot darilo nevesti — prodam. Kettejeva ulica 2. 10993-4

VOZ na peresih, skoraj nov; lahke sani in gnojniko črpalke — vse v dobrem stanju — ugodno prodam. Jarc Marija, Dragutova. 10997-4

KLAVIR z glasbeno »Hamburger-Wien« — prodam. Ponudbe na ogl. odd. SP pod »Dunaj«. 10998-4

PRODAM nerabljeno 2-sedežni Bissley z volanom in zavorami in kompletni garnituri za sabljanje in floret. — Ponudbe na ogl. odd. pod »Bobsley«. 10996-4

POLTOVORNI AVTO, uporaben, prodam ali zamenjam za osebn. Ugodna prilika. Keršič Ivan, Tyrseva 18. 10997-4

PRODAM trgovski inventar, pisalni stroj Adler, klavirski harmoniko, 32 basov. Naslov: Podgoršek Franc, uradnik, Glogbov-Brežice. 11040-4

TEZKE, MOČNE SKORNJE št. 44 poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 11042-4

PRODAM ZAGANJAK, tropolno steklo in varovalke, Naslov v ogl. odd. 10995-4

MOSKI DEZNIK svilen, popolnoma nov, prodam. Naslov v ogl. odd. SP. 10996-4

PRODAM 4-črtni baterijski radio, znamke »Vega«, ali zamenjam za električno ga. Leopold Kolenc, Studente pri Poljčanah. 10997-4

SIVALNI STROJ znamke »Dürkopp« — prodam. — Ogled od 11. do 15. — Naslov v ogl. odd. 10999-4

OGRODJE za več novih orehovitih kmetij prodam. Naslov v ogl. odd. 11001-4

EN PAR TEZKE KONJSKE OPREME, prodam. Ogled pri Klešniku, Poljanska cesta 48. 11005-4

PISALNI STROJ »Torpedo«, brezhiben, prodam. Naslov v ogl. odd. 11006-4

NAGROBNi SPOMENIK, granitni, moderen, rodbinski, ugodno prodam. Naslov v SP Celje. 11008-4

JEDILNICO, kavkaški oreh, prodam. — Ogled vsaki dan od 12. do 14. Celje, Cesta na Dobrovo 23. 11009-4

KOMPRESOR, dvovalni, pripraven za mehanične delavnice in garaže, prodam. Naslov v podružnici Slov. poroč. v Kranju. 11019-4

NERABLEN SERVIS, jedilni, kavni in čajni, prodam. Naslov v podružnici Slov. poroč. Kranj. 11020-4

PREPROGO, ploščo 2.50x3.20 zelo lepo prodam. Naslov v ogl. odd. 10999-4

UGODNO PRODAM kompletno malo rabljeno spalnico in jedilnico (orehovo šperano). Najraje zamenjam za parcelo. Naslov v ogl. odd. 11010-4

PRODAM kompletno novo nepleskano kuhinjo, umivalnik z marmornato ploščo in ogledalom, 2 ležaja, 2 jermenici in dva vala 1.50 in 3 m, profil 36, Pletenikova 27. 11012-4

ELEKTROMOTOR 4 Ks v dobrem stanju, prodam. Naslov v ogl. odd. SP pod »Dobro«. 10914-4

PRODAM brušeno ogledalo 180 x 62 cm z okvirjem in drsnim zaslonom. — Ogled med 15. in 16. Mirje 27. 10921-4

RIBEZNIČ za zelje na 4 kline, ugodno naprodaj. — Vprašati, Cerkvena ulica 17. 10924-4

KLAVIRSKI HARMONIKO, 36 basov — skoraj novo »Scandall«, prodam. Bokali Miklošičeva cesta 7, III. nadst. 10932-4

Prebivalci mesta Ljubljane!

21. t. m. bo v Ljubljani VELIKA VAJA PROTILETALSKE ZASČITE. Na vaji bodo sodelovale vse mobilne enote, ind. enote protiletalske zaštite in ustanov, hšne protiletalske zaštite in predstavnost mesta Ljubljane.

Namen vaje je pregledati pripravljenost vseh enot protiletalske zaštite, Med 8 in 12 uro bo improviziran napad iz zraka od razne predel mesta in industrijske objekta, ki bo trajal približno 35 minut.

Ljubljancem seznanim se z navodili in dolžnostmi med vajo. — Vodje hšne protiletalske zaštite, seznanim se v stanovanke vaše hiše z znaki alarmiranja.

Vse prebivalstvo pozivamo, da se ponaša disciplinirano med alarmom. Po končanem napadu, ko je dan znak prekinitev alarmne lahko na bombardiranih sektorjih opazujete delo mobilnih enot protiletalske zaštite. Pri tem pa se pokoravajte navodilom organov VRV in ljudske milice, da bodo mobilne enote lahko nemoteno delale na sektorjih, za katere se je predvidelo da so bombardirani.

MLO glavnega mesta Ljubljana
Poverjenstvo za noir, zadeve

Obvestila

IZREDNI TEHNIČNI PREGLED
MOTORNIH VOZIL

V dopolnitvi obvestila ministrstva za notranje zadeve o izrednem tehničnem pregledu motornih vozil v dnevnom časopisu sporočamo, da so pregledi za kraje Ljubljana mesto, Ljubljana okolica in Gropiše v času od 22. do 27. t. m. na Vilharjevi cesti v Ljubljani med 8. in 13. uro, za okraj Kamnik pa dne 23. t. m. v Kamniku na Savski cesti. Vse motorna vozila, ki so predvidena za notranje zadeve. Obveščamo vse lastnike in upravitelje avtomobilov, avtomobilov, rešilnih ter tovornih avtomobilov s trajnim dovoljenjem za prevažanje ljudi, da se brez pogojev odzovejo temu pozivu. Komisija za tehnični pregled bo pregledala, če je vozilo sposobno za vožnjo. Po 30. oktobru 1951 ne bo smelo voziti v javnem prometu nobeno vozilo, ki bi moralo biti izredno pregledano, če ni bilo pri tehničnem pregledu in ne bo imelo v prometni knjižnici potrdila, da je sposobno za vožnjo. — Iz pisarne poverjenstva za notranje zadeve glavnega mesta Ljubljane. 3660-A

SVET ZA LJUDSKO ZDRAVSTVO
IN SOCIALNO SKRBEVSTVO LRS
razpisuje vpis v 2. letno šolo za otroške negovalke v Ljubljani. Pogoji za sprejem je: dovršena nižja gimnazija z nižjim izpitnim izpustom, starost 18 let, Kander datine na vlože do 15. nov. 1951 in redom. Igralska skupina iz Lokve bo igrala 3 dejansko igr. »Navaden človek«. Nastopal bo pevski mešan zbor iz Lokve (mlad in star) z raznimi pesmimi. Sledila bo prosta zabava. Igral bo orkester. 1952.

VEC AGILNIH PRODAJALCEV CASOPISA SPREJME V SLUŽBO PODRUŽNICA »SLOVENSKI POROČEVALEC« V MARIBORU, KOROŠKA L.

PROSLAVA 60 LETNICE
obstoja Prosvetno-kulturnega društva »Tabor«, bo 28. oktobra 1951 s priložnostjo 14. sletja dnevnega lista »Slovenski poročevalec« in 60. letnice njegovega izdavanja. Proslava bo ob 14. uri v dvorani Mirova ulica 14. Vabljeni vsi člani društva in vsi ljubitelji kulture. Program bo ob 18. uri. Vabljeni vsi člani društva in vsi ljubitelji kulture. Program bo ob 18. uri. Vabljeni vsi člani društva in vsi ljubitelji kulture. Program bo ob 18. uri.

NATECAJ
Svet za znanost in kulturo vlade FLRJ razpisuje natečaj predavateljev za Columbia univerzo (New York, ZDA), kjer bo ustanovljena katedra za jugoslovanske jezike.

Natečaj razpisuje mesto: profesorja za srbsko-hrvatski jezik in jugoslovanske književnosti ali narodno zgodovino ali etnografijo; asistenta za srbsko-hrvatski jezik in asistenta za slovenski jezik.

Pogoji za kandidiranje: Kandidati morajo obvladati angleški jezik, na katerem bo tudi predaval. Asistenti morajo prav tako poleg svojega predmeta obvladati še angleški jezik zaradi predavanja.

Kandidati morajo poleg prijave, v kateri naj navedijo stopnjo znanja angleškega jezika, priložiti overjenimi preps diplome in življenjepis s podrobnim pregledom znanstvenega dela.

Prijave predložite najpozneje v enem mesecu (to je do 16. novembra t. l.) po pošti na natečaj na Savi za nameni kulture Vladi FNRJ, Beograd, Kneza Miloša 28.

Umrli
Pogreb pok. Ane Hrovat v Ljubljani odpovedan, ker je bila prepeljana v Zuzemberk, in po pogreb danes 21. oktobra ob 16. uri.

Po dolgi, mučni bolezni me je v 84. letu starosti zapustil moj dragi mož dr. JAKOB DULJAN, višji sodni svetnik in sodni kapetan v p. Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek 22. okt. ob 14.30 iz Frančiškove mrliške veže na Zalah. Zalujoča žena Marija in ostali.

Umrli je naša dobra teta JEJICA SRAJ. Pogreb bo v nedeljo, 21. okt. ob 16. iz kapelice sv. Petra na pokopališču K. Sv. Križu. Zalujoči: Skubic Ljilka, Ljilka, Olga in Polakovi. Ljubljana, 20. oktobra 1951.

Naznanjamo vsem, ki ste jo poznali in radi imeli, da je v soboto 19. oktobra jutrid jutrida najboljša mati, naša zlati mamica FANIKA KRAMAR v častni starosti 78 let. Pogreb bo v ponedeljek, 22. okt. ob 9 na pokopališču v Radečah pri Zidanem mostu. Objokujejo jo nikoli potolaženi mož Franc, hčerke Gelca, Pavla in Fanika, snaha Vera, zetje, vnuki in ostalo sorodstvo. Podkraj-Radeče, 19. oktobra 1951.

Praprotnik roj. Strlekar. Pogreb bo v nedeljo 21. oktobra ob 16. uri na pokopališču Smarje-Sap. Zalujoče družine: Praprotnik, Tajerš in Kovč.

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

Zahvale
V lastnem imenu in v imenu pokolnikovih bratov in sester ter ostalega rodu se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri preživetju in zdravljenju. MARCIJA spremlja na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrazili sožalje, posebno pa tovarišem od Godežnega gospodarstva in sindikalni podružnici. Muška Marčič Ribnica, 21. okt. 1951. 3625-A

Umrli nam je naša ljubljena žena, hčerka, sestra in teta ANKA JAVORNIK, rojena Ostrožnik. Pogreb nenadomestljive Anke bo v torek 23. oktobra ob 15 iz hiše Zalosti Loke na pokopališču v Zagorju. Neutolažljivi soprog Karl, Vida ter družine Ostrožnik, Stern, Gričar, Bergant, Knez.

OKRAJNI MAGAZIN Hirska Bistrica

obvešča vse cenjene dobavitelje in odjemalce, da se je po sklepu Okrajnega ILO s 1. oktobrom 1951 preimenoval v Državno trgovsko podjetje ILIRIJA Hirska Bistrica, telefon 36 in 67

CHEMO - IMPORT - EXPORT

Trgovsko grosistično podjetje s kemikalijami, barvami in laki

ki se je preselilo v nove poslovne prostore

LJUBLJANA, TYRSEVA 50
(v prostorih bivšega Gozdarskega nabavnega podjetja)

Podjetje ima sledeče telefone:

Sekretariat 46-86
Izvozno-uvozni odd. 25-35
Nabavno-prodajni odd. 28-37
Odsek za pline 34-49
Odsek za razstrelivo 28-37

LJUBLJANA
FRANCISKANSKA UL. 4
TELEFON ŠTEVILKA 37-37, 52-74

TEKSTIL-OBUTEV

Na zalog velika izbira tekstilnega blaga, konfekcije, trikotaja, pletenin in obutev

Ikanine za obleke, kostumi, plašči, kamgarni in izbrana obutev

Velika zaloga zgornjega in spodnjega usnja

Postrežba v vsaki količini po želji in pod ugodnimi pogoji

Va b i m o kmetijske zadruga, krajevne trgovine in okrajne grosiste

POSTNI PREDAL 192

POSTNI PREDAL 192